

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Privind aprobarea Programului național de răspuns
la tuberculoză pentru anii 2022-2025**

În temeiul art. 6, 7, 9 și 72 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 67, art. 183), cu modificările ulterioare, și al art. 4 din Legea nr.153/2008 cu privire la controlul și profilaxia tuberculozei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 143-144, art. 583), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

- 1) Programul național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025, conform anexei nr.1;
- 2) Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025, conform anexei nr.2;
- 3) Indicatorii activităților de monitorizare, evaluare și raportare a Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025, conform anexei nr. 3.

2. Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei va monitoriza punerea în aplicare a Programului menționat.

3. Se recomandă consiliilor municipale Chișinău și Bălți, administrației unității teritoriale autonome Găgăuzia (Gagauz-Yeri) și consiliilor raionale să elaboreze, să aprobe și să asigure realizarea programelor teritoriale de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025.

4. Finanțarea Programului sus-numit se va efectua din contul și în limitele mijloacelor aprobate anual în bugetul public național, precum și din alte surse, conform legislației.

5. Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” este în drept să asigure cu medicamente antituberculoase și dispozitive medicale pentru diagnosticul tuberculozei și monitorizarea eficienței tratamentului antituberculos dispensarele de tuberculoză din Bender, Tiraspol, Camenca, Dubăsari, Grigoriopol, Rîbnița, Slobozia și Dnestrovsc în baza contractelor bilaterale cu Spitalul de Tuberculoză din municipiul Bender, contra plății integrale a costurilor mărfurilor achiziționate, precum și achitării cheltuielilor de regie în volum de 5% din costul mărfurilor, indiferent de proveniența lor. Mijloacele obținute se vor acumula pe contul Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”. Plata integrală a costurilor mărfurilor achiziționate va fi transferată de către Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” la contul Ministerului Sănătății și utilizată exclusiv în scopul achiziționării medicamentelor și dispozitivelor medicale. Cheltuielile de regie în volum de 5% din costul mărfurilor vor fi folosite de către Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”, în scopul asigurării condițiilor adecvate de păstrare a medicamentelor antituberculoase și a dispozitivelor de diagnostic.

6. Ministerul Justiției, în comun cu Ministerul Sănătății, va crea condiții adecvate pentru ameliorarea situației epidemiologice a tuberculozei în instituțiile penitenciare.

7. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Sănătății.

8. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Ministrul sănătății

Ala Nemerenco

PROGRAMUL NAȚIONAL de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025

I. INTRODUCERE

1. Programul național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025 (în continuare – *Program*) este un document de politici pe termen mediu și cuprinde prioritățile Guvernului orientate spre aplicarea strategiilor inovative pentru reducerea poverii tuberculozei în Republica Moldova.

2. Programul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legii nr.153/2008 cu privire la controlul și profilaxia tuberculozei, Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018–2022, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 89/2018, Strategiei Organizației Mondiale a Sănătății „End TB” pentru anii 2015-2035, precum și cu prevederile altor documente naționale și internaționale în domeniu.

3. Prezentul Program a fost elaborat în conformitate cu prevederile Programului de activitate al Guvernului pentru anii 2021-2025 „Moldova vremurilor bune”, care stabilește viziunea, prioritățile și obiectivele pentru dezvoltarea sistemului național de sănătate, inclusiv asigurarea controlului deplin al maladiilor infecțioase cu impact major asupra sănătății publice, în special al tuberculozei, prin crearea unui acces larg la intervenții specializate, precum și pentru sporirea capacității de pregătire pentru amenințări și urgențe la adresa sănătății publice.

4. Prezentul Program contribuie la realizarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și se bazează pe principiul de a nu lăsa pe nimeni în urmă și de a asigura respectarea, protecția și îndeplinirea drepturilor omului, în special a dreptului la cel mai înalt standard de sănătate și a elementelor lui de bază: disponibilitate, accesibilitate (accesibilitatea fără discriminare, accesibilitatea fizică, accesibilitatea economică, accesibilitatea informațiilor), acceptabilitate și calitate. Programul contribuie, în esență, la realizarea obiectivului de dezvoltare durabilă 3: „Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă”. Prezentul Program își propune să sporească participarea societății civile la luarea deciziilor și la implementarea programelor legate de TB/HIV, precum și să consolideze parteneriatele publice și private dintre autoritățile guvernamentale, organizațiile neguvernamentale și sectorul privat.

5. Procesul de elaborare a prezentului Program a fost, de asemenea, strâns corelat cu procesul de elaborare și, ulterior, de implementare a grantului Fondului Global de Luptă împotriva HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei.

6. Prezentul Program a fost elaborat în cadrul unui proces de colaborare transparent, activ și participativ, condus de un grup de lucru format din reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Programului Național de Control al Tuberculozei și Organizației Mondiale a Sănătății, precum și ai altor instituții de stat, organizații neguvernamentale și parteneri internaționali de dezvoltare.

7. La baza elaborării prezentului Program au stat pilonii și componentele Strategiei „End TB”:

- 1) îngrijire și prevenire integrată, centrate pe persoană:
 - a) diagnosticul precoce al tuberculozei, inclusiv testarea universală a sensibilității la medicamente și screeningul sistematic al contactilor și grupurilor cu risc sporit;
 - b) tratamentul tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv tuberculoză rezistentă la medicamente și suport pentru pacienți;
 - c) activități colaborative TB/HIV și managementul comorbidităților;
 - d) tratamentul preventiv al persoanelor cu risc sporit și vaccinarea împotriva tuberculozei;
- 2) politici îndrăznețe și sisteme de suport:
 - a) angajament politic cu resurse adecvate pentru îngrijirea și prevenirea tuberculozei;
 - b) implicarea comunităților, a organizațiilor societății civile și a prestatorilor publici și privați de servicii;
 - c) politica de acoperire universală cu servicii de sănătate și cadrul de reglementare pentru notificarea cazurilor, înregistrarea actelor de stare civilă asigurarea calității și utilizarea rațională a medicamentelor și controlul infecției;
 - d) protecția socială, reducerea sărăciei și acțiuni asupra altor factori determinanți ai tuberculozei;
- 3) intensificarea cercetărilor și inovațiilor – descoperirea, dezvoltarea și adoptarea rapidă a noilor instrumente, intervenții și strategii: cercetări pentru optimizarea implementării și impactului, precum și promovarea inovațiilor.

8. Prezentul Program este conceput ca un cadru complex, intersectorial, care să ghideze activitățile organizațiilor implicate în răspunsul național la tuberculoză și în reducerea impactului negativ al tuberculozei.

9. Prezentul Program este documentul fundamental de politici privind intervențiile naționale în domeniul tuberculozei, care stabilește liniile directoare și prioritățile de acțiune pentru controlul și reducerea impactului tuberculozei. Toate programele și intervențiile privind răspunsul la tuberculoză care vor fi

finanțate din resurse publice sau din programe internaționale la care Republica Moldova este parte vor realiza obiective stabilite în prezentul Program.

10. Etapele și termenele de implementare ale Programului se efectuează în conformitate cu Planul de acțiuni.

11. Mecanismul de comunicare și coordonare este Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei, prezidat de Ministerul Sănătății, care include autorități centrale, organizații internaționale și societatea civilă.

12. Coordonarea activităților intersectoriale privind realizarea obiectivelor se va face la nivelul Ministerului Sănătății.

13. Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei își desfășoară activitatea în baza unui parteneriat între instituțiile de stat, patronate, organizațiile internaționale și neguvernamentale, inclusiv comunitățile afectate de HIV și tuberculoză, respectând principiile transparenței și colaborării reciproce.

14. Prestatorii de servicii și implementatorii vor coordona activitățile în problemele de implementare cu coordonatorul prezentului Program și cu Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei. Transparența implementării activităților se va asigura prin funcționalitatea paginii web oficiale <http://simetb.ifp.md/>.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

15. Tuberculoza reprezintă una dintre problemele prioritare de sănătate publică, iar prevenirea și controlul acesteia constituie obiective strategice de interes național.

16. În plan național, tuberculoza rămâne una dintre problemele prioritare de sănătate publică, țara aflându-se printre cele 30 de țări cu povară înaltă a tuberculozei multidrorezistente din lume.

17. Începând cu anii 2000, Republica Moldova a implementat cu succes o serie de politici și măsuri care vizează prevenirea și îngrijirea tuberculozei și implicarea constantă a asistenței medicale primare în depistarea timpurie și tratamentul direct observat. Este asigurat accesul universal la diagnosticul și tratamentul tuberculozei de calitate pentru toate persoanele, cu o acoperire

geografică completă. Republica Moldova este prima țară din regiune care a extins disponibilitatea metodei rapide GeneXpert la nivelul întregii rețele de laboratoare care efectuează microscopia (59 de laboratoare). De asemenea, a fost modernizat diagnosticul de laborator și cu alte metode rapide de diagnosticare.

18. În scopul depistării active a tuberculozei pulmonare și a cancerului pulmonar în localitățile rurale din teritoriile administrative ale Republicii Moldova la persoanele din grupele de risc sporit de îmbolnăvire cu tuberculoză și cancer pulmonar, începând cu anul 2018 este asigurat screeningul prin radiografia pulmonară, cu utilizarea instalațiilor radiologice mobile.

19. A fost introdus modelul de îngrijiri centrat pe persoană și, drept urmare, gama de servicii disponibile pentru persoanele cu tuberculoză a fost îmbunătățită semnificativ și descentralizată la nivel de comunitate. Angajamentul politic susținut a dus la creșterea finanțării pentru serviciile de ambulatoriu și stimulente pentru pacienți din sursele Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și, în același timp, la o reducere treptată a numărului excesiv de paturi pentru îmbunătățirea rezultatelor clinice. A fost aprobată Foaia de parcurs pentru modernizarea serviciului de ftiziopneumologie, în care sunt trasate toate activitățile privind controlul tuberculozei, în scopul eficientizării tratamentului bolnavilor de tuberculoză prin depistarea precoce și extinderea tratamentului în condiții de ambulatoriu. În urma măsurilor întreprinse numărul de paturi în sectorul public a fost redus de la 1 420 în anul 2014 la 865 paturi în anul 2020. A fost elaborat Regulamentul cu privire la unele intervenții de creștere a aderenței la tratamentul antituberculos în condiții de ambulatoriu.

20. Datele statistice din ultimii ani demonstrează o ameliorare a indicatorilor epidemiologici, ca rezultat al asigurării serviciilor de îngrijiri în tuberculoză (prevenire, depistare, tratament) centrate pe persoană. Tendința constant pozitivă din perioada prepandemică a cunoscut un declin alarmant în contextul pandemiei COVID-19. Pentru prima dată în ultimele două decenii a fost raportat un regres, determinat de reducerea semnificativă a depistării tuberculozei, cu un impact deosebit asupra programelor de răspuns la tuberculoză.

21. În monitorizarea tendințelor pentru indicatorii-cheie în răspuns la tuberculoză, datele pentru anul 2019 (prepandemic) rămân de referință. Prioritatea de bază pentru perioada imediat următoare este încercarea de a restabili accesul și furnizarea de servicii esențiale pentru tuberculoză, astfel încât nivelul de depistare a cazurilor de tuberculoză să revină cel puțin la nivelurile din anul 2019.

22. Pe parcursul anului 2019 au fost înregistrate 2 879 de cazuri noi și recidive de tuberculoză, ceea ce constituie o rată de 71,7 la 100 mii de populație

pentru incidență cu o reducere de 4,5% în comparație cu anul 2018 (3 016 cazuri noi și recidive, 75,1 la 100 mii de populație) și cu 20,2% față de anul 2015 (3 607 cazuri noi și recidive, 89,4 la 100 mii de populație).

23. Există diferențe regionale în ceea ce privește rata de incidență pentru tuberculoză în țară pentru anul 2019: incidența de 105,5 de cazuri la 100 mii de populație în regiunea transnistreană a Republicii Moldova (498 de cazuri) s-a micșorat cu 20,4% față de anul 2015 (130,5 la 100 mii populație, 626 de cazuri). În perimetrul de pe malul drept al râului Nistru 67,2 la 100 000 de locuitori (2 381 de cazuri), s-a micșorat cu 20,1% față de anul 2015 (83,9 la 100 mii de populație, 2 981 de cazuri).

24. În 2019 au fost raportate 2 283 de cazuri noi de tuberculoză și 1 040 de cazuri de retratament. Incidența cazurilor noi de tuberculoză și a cazurilor de retratament în anul 2019 s-a micșorat cu 5,4% și, respectiv, 6,1% comparativ cu anul 2015 (2 863 de cazuri noi și 1 348 de retratamente). Rata copiilor până la 18 ani din totalul cazurilor noi și recidive constituie 136 de cazuri 4,7% (4% în 2018).

25. Tuberculoza afectează mai mult bărbații decât femeile, cu un raport de 74% bărbați la 26% femei din cazurile noi și recidive înregistrate în anul 2019. Cele mai mari rate de tuberculoză au fost raportate în rândul adulților cu vârste de 35–44 de ani. Vârsta medie, la momentul diagnosticării, a fost de 43 de ani.

26. Incidența de cazuri noi la copii pentru anul 2019 – 17 la 100 mii de populație (131 de cazuri), pentru 2018 – 15,5 (119 cazuri). Se atestă o reducere cu 12,7% față de anul 2015 (150 de cazuri noi, 18,8 la 100 mii de populație).

27. Mortalitatea prin tuberculoză pentru anul 2019 a constituit 6,2 la 100 mii de populație (248 de cazuri) comparativ cu 2018 – 7,6 (304 cazuri), s-a redus cu 3,8% și cu 39,2% față de anul 2015 (408 cazuri, 10,1 la 100 mii de populație). Mortalitatea prin tuberculoză pentru anul 2019 a constituit 15,3 la 100 mii de populație în regiunea transnistreană a Republicii Moldova (39 de cazuri), s-a micșorat cu 57,1% față de anul 2015 (19,2 la 100 mii de populație, 91 de cazuri). În perimetrul de pe malul drept al râului Nistru 9,4 la 100 mii de populație în perimetrul de pe malul drept al râului Nistru (209 cazuri), s-a micșorat cu 34% față de anul 2015 (8,9 la 100 mii populație – 317 cazuri).

28. În anul 2019 rata tuberculozei drogrezistente a constituit 26,9% printre cazuri noi și 56,1% printre cazurile de retratament.

29. În Republica Moldova tratamentul tuberculozei pentru pacienții asigurați și neasigurați este gratuit. Rata de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă la medicamente pentru pacienții care au inițiat

tratamentul în anul 2018 a constituit 84,5%. Odată cu introducerea în schemele de tratament al tuberculozei multidrogrezistente a preparatelor antituberculoase noi ca Bedaquilina și Delamanid a crescut rata succesului tratamentului printre cazurile noi cu tuberculoză multidrogrezistentă, care, pentru cohorta pacienților care au inițiat tratamentul în anul 2017, a constituit 71,7%. Rata succesului din cohorta anului 2018 cu tuberculoză sensibilă (cazuri noi și recidive) pe malul drept – 85,3%, pe malul stâng – 79,1%. Rata succesului din cohorta anului 2017 cu tuberculoză multidrogrezistentă (cazuri noi) în regiunea transnistreană a Republicii Moldova 66,3%, în perimetrul de pe malul drept al râului Nistru – 75,9%.

30. Mai multe afecțiuni medicale sunt factori de risc pentru tuberculoză și pentru rezultatele tratamentului antituberculos, în timp ce tuberculoza poate complica evoluția altor boli. Prin urmare, este important să se identifice comorbiditățile la persoanele diagnosticate cu tuberculoză, pentru a asigura diagnosticul precoce și pentru a îmbunătăți comanagementul. Când astfel de afecțiuni sunt răspândite în populația generală, ele pot contribui semnificativ la povara tuberculozei. Prin urmare, reducerea prevalenței comorbidităților poate ajuta la prevenirea tuberculozei.

31. Persoanele care trăiesc cu HIV au un risc de 15–22 de ori mai mare de a dezvolta tuberculoză decât persoanele fără HIV. Tuberculoza este cea mai frecventă boală prezentă în rândul persoanelor care trăiesc cu HIV, inclusiv în rândul celor care administrează tratament antiretroviral și este cauza principală a decesului persoanelor care trăiesc cu HIV. Rata de acoperire cu testare la HIV printre pacienții cu tuberculoză în anul 2019 a constituit 96,8%. Rata de coinfecție cu TB/HIV printre cazurile noi și recidivele de tuberculoză a crescut în ultimii ani de la 5% în 2011, ajungând la 10,2% în 2019. Rata de coinfecție cu TB/HIV printre cazurile noi și recidivele de tuberculoză multidrogrezistentă în 2019 a fost 13,2% (76 de cazuri) față de 2018 – 13,5% (81 de cazuri). Rata de acoperire cu tratament antiretroviral al pacienților TB/HIV a constituit 88% pentru anul 2019.

32. Abordarea determinanților sociali ai sănătății este o responsabilitate comună între programe și alte părți interesate din sectorul sănătății și din afara acestuia. Asocierile dintre diabetul zaharat, fumat, alcoolism, boli pulmonare cronice, cancer, tratament imunosupresiv și tuberculoză sunt bine recunoscute. Este necesar de concentrat asupra interacțiunilor, sinergiilor și provocărilor de a integra îngrijirea tuberculozei cu strategiile de management al bolilor netransmisibile și transmisibile. Necesitatea de finanțare susținută și în creștere pentru astfel de inițiative este mai mare ca niciodată și cere un angajament politic și finanțare sporită.

33. S-a demonstrat că zonele cu cea mai mare incidență tuberculoasă sunt, de asemenea, cele cu incidență ridicată de infecție cu HIV, încarcerare, supraaglomerație, șomaj și migranți. În cadrul sistemului administrației penitenciare, incidența prin tuberculoză (cazuri noi și recidive) a scăzut de la 1 353 la 100 mii de populație (99 de cazuri) în anul 2015 la 1100,2 la 100 mii de populație (84 de cazuri) în anul 2019, dar în continuare este mai mare decât media pe țară. Ponderea cazurilor de tuberculoză depistate la intrarea în sistemul penitenciar ca urmare a examinării radiologice obligatorii a persoanelor noi intrate în anul 2019 a fost 48,3% (52 de cazuri). Rata de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă la medicamente pentru pacienții care au inițiat tratamentul în anul 2018 a constituit 91%. Rata de succes printre cazurile noi cu tuberculoză multidrogrezistentă care au inițiat tratamentul în anul 2017 a constituit 57,1%. Echivalența îngrijirilor medicale, indiferent de locul aflării pacientului și asigurarea continuității și monitorizării tratamentului antituberculos, inclusiv după eliberare din detenție, sunt prioritățile permanente ale prezentului Program.

34. Progresele înregistrate în prevenirea și îngrijirea tuberculozei au fost profund afectate de pandemia COVID-19. Cel mai dramatic a fost afectată depistarea cazurilor de tuberculoză, fiind legată atât de disponibilitatea resurselor în sistemul de sănătate, cât și de accesarea serviciilor din partea populației. Astfel, în martie–decembrie 2020, s-a constatat o reducere cu 38,8% a notificării cazurilor de tuberculoză (cazuri noi și recidive) în Republica Moldova, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019. Totodată, ponderea formelor distructive printre cazurile noi pulmonare pentru anul 2020 a crescut la 41% (510 cazuri) comparativ cu anul 2019 – 35% (719 cazuri). Continuitatea serviciilor de tuberculoză, inclusiv a tratamentului, a fost expusă riscului din cauza barierelor existente cu privire la prezentarea pacienților la instituțiile medicale (legate de restricțiile de circulație impuse la etapa inițială a pandemiei și adresabilitate scăzută), precum și a redistribuirii personalului medical care prestează servicii de tuberculoză pentru acordarea asistenței pacienților cu COVID-19.

35. Asigurarea accesului neîntrerupt la tratament de calitate și îngrijire pentru fiecare persoană cu tuberculoză a devenit esențială în condițiile pandemiei COVID-19 și a impus ajustarea practicilor de prestare a serviciilor. Pentru a atenua consecințele COVID-19 asupra răspunsului la tuberculoză au fost întreprinse acțiuni imediate, cu adoptarea planului de intervenții urgente și a măsurilor de adaptare în contextul pandemiei. Autoritățile sanitare și sistemul de sănătate au acționat prompt pentru a asigura continuitatea serviciilor medicale și de suport pentru persoanele afectate de tuberculoză, inclusiv prin implementarea și extinderea pe scară largă a tratamentului videoasistat al tuberculozei, cu folosirea tehnologiilor digitale, utilizarea regimurilor scurte de tratament și a schemelor terapeutice cu preparate noninjectabile, implicarea mai largă a

organizațiilor neguvernamentale în depistarea ținută, oferirea suportului psihosocial pentru creșterea aderenței la tratament și activitățile de informare.

36. Datorită furnizării anterioare adecvate de medicamente antituberculoase cu stoc *buffer* suficient, înainte și, de asemenea, în timpul pandemiei au fost disponibile toate medicamente antituberculoase și consumabile de laborator atât la nivel central, cât și la nivel de teritorii. Activitatea de livrare a medicamentelor antituberculoase în teritorii, practic, nu a fost perturbată.

37. Pentru a recupera rezultatele obținute în ultimii ani prin eforturi și investiții sporite în controlul tuberculozei, este important să existe măsuri și resurse suplimentare care să contribuie la reducerea numărului acumulat de persoane nedepistate cu tuberculoză.

38. Este necesar de continuat activitățile de modernizare și optimizare a serviciului spitalicesc specializat în conformitate cu obiectivele de reducere a ratei și duratei de spitalizare a pacienților cu tuberculoză.

39. Optimizarea serviciului de asistență medicală specializată de ambulatoriu, ajustarea indicatorilor de performanță și elaborarea mecanismelor de finanțare va contribui la îmbunătățirea depistării și asigurării tratamentului strict supravegheat în condiții de ambulatoriu.

40. În continuare este necesar de concentrat activitățile asupra populației vulnerabile din punct de vedere clinic, social și profesional, oferind acces universal la diagnostic și tratament, pentru a reduce transmiterea tuberculozei în societate.

41. Este necesar de susținut investițiile actuale în combaterea tuberculozei și de dezvoltat o abordare progresivă prin evaluarea continuă a necesităților, în vederea obținerii unui răspuns durabil și finanțat în mare măsură pe plan intern.

III. OBIECTIVUL GENERAL

42. Scopul prezentului Program este reducerea poverii tuberculozei ca problemă de sănătate publică în Republica Moldova.

43. Obiectivul general al prezentului Program este reducerea poverii tuberculozei în Republica Moldova prin reducerea mortalității cu 75% și a incidenței cu 50%.

IV. OBIECTIVELE SPECIFICE

44. Obiectivul specific 1: Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacți și cel puțin 90% din grupurile cu

risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contactșilor și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor.

Acțiuni:

1.1. Depistarea activă a cazurilor de tuberculoză în grupurile cu risc și vigilență sporită pentru tuberculoză conform Protocolului clinic național.

45. Obiectivul specific 2: Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide.

Acțiuni:

2.1. Asigurarea depistării tuberculozei prin aplicarea și extinderea constantă a metodelor moderne rapide de diagnostic fenotipice și genotipice recomandate de Organizația Mondială a Sănătății.

2.2. Fortificarea rețelei de laborator prin asigurarea controlului calității și biosecurității în conformitate cu standardele naționale și internaționale în cadrul rețelei naționale de laboratoare implicate în diagnosticul microbiologic al tuberculozei.

2.3. Asigurarea monitorizării tratamentului pacienților cu toate formele de tuberculoză prin evaluarea regulată a rezistenței *M. tuberculosis* la medicamente.

46. Obiectivul specific 3: Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei.

Acțiuni:

3.1. Aprovizionarea durabilă cu medicamente antituberculoase de calitate.

3.2. Asigurarea monitorizării tratamentului, managementului și prevenirii reacțiilor adverse la medicamente antituberculoase, inclusiv pentru tratamentul preventiv al tuberculozei.

3.3. Asigurarea aderenței la tratament și suportul pacientului, inclusiv prin utilizarea unor abordări inovatoare, centrate pe persoană.

47. Obiectivul specific 4: Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă.

Acțiuni:

4.1. Îmbunătățirea activităților de colaborare pentru un răspuns eficient la coinfecția TB/HIV.

4.2. Consolidarea acțiunilor de colaborare pentru un răspuns eficient la tuberculoză cu alte programe naționale.

48. Obiectivul specific 5: Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contactii adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul *Bacillus Calmette-Guerin* la noi născuți de cel puțin 95%.

Acțiuni:

5.1. Asigurarea măsurilor de prevenire a tuberculozei.

5.2. Creșterea gradului de conștientizare privind tuberculoza și reducerea riscului de transmitere a tuberculozei în comunități.

5.3. Asigurarea controlului infecției în instituțiile medicale și alte entități publice la toate nivelurile de îngrijiri.

49. Obiectivul specific 6: Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză.

Acțiuni:

6.1. Îmbunătățirea capacității de gestionare a programului național de răspuns la tuberculoză, inclusiv a capacității de monitorizare și supraveghere la toate nivelurile.

6.2. Consolidarea sistemelor de sănătate prin implementarea unui model de îngrijire centrat pe persoană și mecanisme de finanțare bine aliniate pentru tuberculoză.

6.3. Planificarea resurselor umane și consolidarea capacităților în prevenirea și îngrijirea tuberculozei.

6.4. Elaborarea actelor normative pentru supravegherea bazată pe date individuale, îmbunătățind calitatea înregistrării actelor de stare civilă, calitatea și utilizarea rațională a medicamentelor și farmacovigilența.

6.5. Fortificarea implicării comunității și organizațiilor societății civile în răspunsul la tuberculoză prin abordare centrată pe persoană.

6.6. Îmbunătățirea îngrijirii cazurilor de tuberculoză în rândul populațiilor-cheie și vulnerabile, inclusiv al migranților și al persoanelor aflate în detenție, prin abordarea factorilor determinanți sociali.

6.7. Implementarea strategiei de advocacy, comunicare și mobilizare socială în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin abordarea problemelor legate de drepturile omului și de gen și prin reducerea stigmatizării și discriminării.

50. Obiectivul specific 7: Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză.

Acțiuni:

7.1. Promovarea inovațiilor prin realizarea cercetărilor științifice.

7.2. Realizarea studiilor operaționale pentru a sprijini implementarea Programului național de răspuns la tuberculoză.

V. IMPACTUL PREZENTULUI PROGRAM

51. Prezentul Program stabilește obiectivele pe termen mediu, asigurând evoluția și realizarea viziunii pe termen lung, care tinde spre o Moldovă fără tuberculoză, adică zero decese, boli și suferință provocate de tuberculoză.

52. Rezultatele așteptate în urma implementării prezentului Program până în anul 2025, estimate și corelate cu Strategia Organizației Mondiale a Sănătății „End TB”, sunt:

1) reducerea:

- a) a incidenței tuberculozei cu 50% comparativ cu anul 2015;
- b) a mortalității prin tuberculoză cu 75% comparativ cu anul 2015;
- c) a cheltuielilor catastrofale zero;

2) atingerea:

a) a ratei de depistare a cel puțin 90% printre cazurile cu tuberculoză multidrogrezistentă;

b) a ratei de succes al tratamentului printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90%;

c) a ratei de succes al tratamentului de cel puțin 80% printre cazurile noi de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă;

d) a ratei de vaccinare de cel puțin 95% la nou-născuți cu vaccinul *Bacillus Calmette-Guerin*;

3) asigurarea:

a) a accesului echitabil la diagnostic și tratament de calitate și îngrijiri continue pentru toate persoanele cu tuberculoză, inclusiv copii, prin abordare centrată pe persoană și suport în baza necesităților persoanei;

b) a serviciilor integrate de asistență centrată pe persoană, inclusiv prin utilizarea abordărilor inovative, în scopul sporirii aderenței la tratament;

c) a sustenabilității financiare, inclusiv consolidarea capacităților pentru managementul eficient al Programului.

VI. COSTURI DE IMPLEMENTARE

53. Estimarea generală a costurilor pentru implementarea și realizarea prezentului Program a fost efectuată în baza priorităților și activităților identificate, a directivelor și instrumentelor disponibile în experiența națională și internațională și în baza determinării costului per serviciu, per capita sau buget global, după caz. Mijloacele financiare ce provin din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, indicate în costurile estimative ale prezentului Program, reprezintă resurse proprii ale prestatorilor de servicii medicale care au fost obținute în temeiul legislației în vigoare, conform contractelor încheiate cu Compania Națională de Asigurări în Medicină, în limitele mijloacelor financiare disponibile. Bugetul pentru anul 2021 a fost executat în limitele mijloacelor financiare alocate, conform acțiunilor planificate și realizate pe parcursul anului

54. Costul estimativ al prezentului Program este de 1 368 121 574,65 lei, suma include și bugetul executat pentru anul 2021. Tabelele atașate cuprind costul estimat pentru fiecare an de implementare, în funcție de categorie, sursă de finanțare și valorile cumulative ale costurilor preconizate cu activitățile prezentului Program. Costul estimativ va servi drept argument și instrument pentru accesarea fondurilor atât naționale, cât și internaționale și va fi ajustat pe perioada implementării prezentului Program, ținând cont de evoluția economiei naționale, a bugetelor disponibile la nivel național (bugetul de stat, bugetele locale și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală), de evoluția tehnologiilor în domeniul diagnosticului și tratamentului tuberculozei și a politicilor naționale și internaționale privind controlul tuberculozei

**Costurile estimative
pentru realizarea Programului național de control al tuberculozei
pentru anii 2022-2025 și bugetul executat pentru anul 2021**

Bugetul total, lei

Nr. crt.	Obiective	2021* executat	2022	2023	2024	2025	Total	Total, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacți și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contacților și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor.	52,756,614.56	55,478,359.31	55,425,420.33	51,739,720.61	51,119,167.01	266,519,281.82	19%
2.	2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide	20,835,316.10	22,031,427.21	23,126,626.97	18,321,551.03	21,550,376.57	105,865,297.88	8%
3.	3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri	45,372,474.35	56,033,174.63	54,973,425.43	35,461,982.72	35,720,130.28	227,561,187.41	16,7%

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei							
4.	4. Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă	338,567.00	203,379.90	202,291.40	37,940.50	36,941.00	819,119.80	0.1%
5.	5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contacții adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin la noi născuți de cel puțin 95%	6,444,052.05	8,025,360.57	7,669,361.55	6,713,605.87	6,601,940.07	35,454,320.11	2,5%
6.	6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză	148,441,240.16	146,572,091.79	143,785,099.17	138,942,777.93	138,886,770.39	716,627,979.44	52,5%

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză	3,003,474.00	2,947,238.19	3,137,367.00	2,853,809.00	3,332,500.00	15,274,388.19	1,2%
	Total	277,191,738.22	291,291,031.60	288,319,591.85	254,071,387.66	257,247,825.32	1,368,121,574.65	100.0%

Bugetul Ministerului Sănătății, lei

Nr. crt.	Obiective	2021* executat	2022	2023	2024	2025	Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacți și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contacților și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2.	2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide	8,383,518.00	13,019,200.26	13,408,882.63	17,151,228.66	20,380,054.19	72,342,883.74

1	2	3	4	5	6	7	8
3.	3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei	8,479,781.50	12,423,890.82	13,587,528.56	17,541,992.04	17,034,920.46	69,068,113.38
4.	4. Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă	40,454.50	39,249.00	38,160.50	36,892.50	35,893.00	190,649.50
5.	5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contacții adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin la noi născuți de cel puțin 95%	1,439,500.00	3,451,072.48	3,588,619.38	4,932,814.45	4,817,128.89	18,229,135.20
6.	6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză	588,371.00	588,371.00	588,371.00	1,223,997.45	1,223,997.45	4,213,107.90

1	2	3	4	5	6	7	8
7.	7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză	2,188,724.00	2,424,160.00	2,625,367.00	2,853,809.00	3,332,500.00	13,424,560.00
	Total	21,120,349.00	31,945,943.56	33,836,929.07	43,740,734.10	46,824,493.99	177,468,449.72

Bugetul Ministerului Justiției, lei

Nr. crt.	Obiective	2021* executat	2022	2023	2024	2025	Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacți și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contacților și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor	816,961.80	816,961.80	816,961.80	816,961.80	816,961.80	4,084,809.00
2.	2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide	260,000.00	260,000.00	260,000.00	260,000.00	260,000.00	1,300,000.00
3.	3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și	348,396.37	384,905.68	413,910.31	513,312.05	511,740.05	2,172,264.46

1	2	3	4	5	6	7	8
	printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei						
4.	4. Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă	1,300.50	1,264.50	1,264.50	1,048.00	1,048.00	5,925.50
5.	5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contactii adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin la noi născuți de cel puțin 95%	135,658.32	154,967.28	178,345.20	296,427.12	300,446.88	1,065,844.80
6.	6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză	8,781,672.00	8,781,672.00	8,781,672.00	8,781,672.00	8,781,672.00	43,908,360.00
7.	7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Total	10,343,988.99	10,399,771.26	10,452,153.81	10,669,420.97	10,671,868.73	52,537,203.76

Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, lei

Nr. crt.	Obiective	2021* executat	2022	2023	2024	2025	Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacti și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contactilor și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor	44,154,636.60	44,016,975.48	43,484,338.68	50,779,893.00	50,159,339.40	232,595,183.16
2.	2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide	81,068.38	218,663.85	323,057.09	456,478.89	456,478.89	1,535,747.10
3.	3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei	12,327,877.32	12,051,682.63	11,726,041.38	11,410,558.97	11,910,639.72	59,426,800.02

1	2	3	4	5	6	7	8
4.	4. Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
5.	5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contactii adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin la noi născuți de cel puțin 95%	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6.	6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză	124,692,600.86	124,701,393.28	124,710,185.69	128,248,629.19	128,192,622.73	630,545,431.75
7.	7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Total	181,256,183.16	180,988,715.24	180,243,622.84	190,895,560.05	190,719,080.74	924,103,162.03

**Fondurile autorităților administrației publice locale (administrația publică locală
în regiunea transnistreană a Republicii Moldova), lei**

Nr. crt.	Obiective	2021* executat	2022	2023	2024	2025	Total
----------	-----------	----------------	------	------	------	------	-------

1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacți și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contacților și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor	141,804.68	142,864.73	142,864.73	142,865.81	142,865.81	713,265.76
2.	2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide	1,045,675.27	784,967.48	453,844.57	453,843.49	453,843.49	3,192,174.30
3.	3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei	5,130,592.89	5,422,824.63	5,709,472.14	5,996,119.66	6,262,830.05	28,521,839.37
4.	4. Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

1	2	3	4	5	6	7	8
5.	5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contactii adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin la noi născuți de cel puțin 95%	1,367,306.27	1,353,483.42	1,353,483.42	1,484,364.30	1,484,364.30	7,043,001.71
6.	6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză	694,823.33	688,479.30	688,479.30	688,479.30	688,478.21	3,448,739.44
7.	7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Total	8,380,202.44	8,392,619.56	8,348,144.16	8,765,672.56	9,032,381.86	42,919,020.58

Finanțare externă din granturi aprobate*, lei

Nr. crt.	Obiective	2021* executat	2022	2023	2024	2025	Total
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacti și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contactilor și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor	7,643,211.48	10,501,557.30	10,981,255.12	0.00	0.00	29,126,023.90

1	2	3	4	5	6	7	8
2.	2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide	11,065,054.46	7,748,595.62	8,680,842.69	0.00	0.00	27,494,492.77
3.	3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei	19,085,826.27	25,749,870.87	23,536,473.04	0.00	0.00	68,372,170.18
4.	4. Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă	296,812.00	162,866.40	162,866.40	0.00	0.00	622,544.80
5.	5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contactii adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin la noi născuți de cel puțin 95%	3,501,587.46	3,065,837.39	2,548,913.55	0.00	0.00	9,116,338.40

1	2	3	4	5	6	7	8
6.	6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză	13,683,772.97	11,812,176.22	9,016,391.19	0.00	0.00	34,512,340.38
7.	7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză	814,750.00	523,078.19	512,000.00	0.00	0.00	1,849,828.19
	Total	56,091,014.64	59,563,981.99	55,438,741.99	0.00	0.00	171,093,738.62

* Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei

*Sumele pentru anul 2021 au fost executate.

VII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

55. Drept component al politicii de dezvoltare durabilă, pe parcursul anului 2016 a fost elaborat Planul de sustenabilitate privind tranziția de la resursele Fondului Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei la resursele naționale, în ceea ce privește activitățile de control al tuberculozei, care a fost aprobat la ședința Consiliului național de coordonare a programelor naționale din 15 martie 2017. Planul de sustenabilitate a fost elaborat în conformitate cu Programul național de control al tuberculozei pentru anii 2016-2020 și s-a condus de obiectivele Strategiei „END TB” 2016-2035.

56. Începând cu anul 2011, Ministerul Sănătății procură toate preparatele antituberculoase de linia I. Din anul 2014 este în creștere cota de finanțare din partea statului pentru procurările medicamentelor de linia II, ajungând în anul 2020 la 63% (anul 2018 – 46%; anul 2019 – 50%).

57. Achiziționarea consumabilelor pentru investigații microscopice este acoperită în proporție de 100% din bugetul de stat, iar pentru alte metode microbiologice – mai mult de 50%. Din anul 2019 sunt procurate din bugetul de stat cartușele pentru metoda molecular-genetică GeneXpert.

58. Începând cu anul 2009 au fost introduse bonuri alimentare pentru pacienții cu tuberculoză multidrogrezistentă, iar din anul 2010 pentru toți pacienții cu tuberculoză – stimulente financiare și rambursarea cheltuielilor de transport din sursele Fondului Global. Din anul 2015, Compania Națională de Asigurări în Medicină a preluat și acoperă bonuri alimentare și cheltuieli de transport pentru toți pacienții cu tuberculoză sensibilă și, anual, gradual preia de la Fondul Global și pentru pacienți cu tuberculoză drogrezistentă, ajungând în anul 2020 la acoperirea a 75% din pacienți. Începând cu anul 2021 toți pacienți cu tuberculoză de pe perimetrul de pe malul drept al râului Nistru vor fi acoperiți din sursele Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

59. În continuare rămân provocări în asigurarea sustenabilității realizării activităților în cadrul Programului național de răspuns la tuberculoză în condițiile tranziției de la resursele Fondului Global de Combatere a HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei la finanțarea din bugetul de stat pentru: asigurarea suportului pentru mentenanța complexului de dispozitive medicale; menținerea sistemului de curierat în activitățile de control al tuberculozei (sputei, medicamentelor); asigurarea vizitelor complexe de monitorizare și evaluare; implicarea organizațiilor neguvernamentale în controlul tuberculozei.

60. O vulnerabilitate constantă și independentă de eforturile autorităților Republicii Moldova constituie prezența capacităților limitate de monitorizare și

de intervenție în perimetrul din regiunea transnistreană a țării, ca urmare a imposibilității temporare de a exercita un control efectiv asupra situației din regiune și a restricțiilor artificial impuse și menținute de către reprezentanții Tiraspolului.

61. Printre problemele rămase se numără și faptul că nu a fost dezvoltat un mecanism durabil pentru finanțarea structurii de coordonare a Programului național. Mecanismul de finanțare existent de la Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” este o soluție temporară a problemei, care are nevoie de o abordare sistematică și soluții de finanțare, precum și de îmbunătățirea în continuare a coordonării și managementului în contextul altor programe de sănătate publică.

62. Elaborarea unui mecanism de achiziții pentru medicamente antituberculoase și consumabile de laborator pe platforme internaționale (Global Drug Facility) va permite optimizarea cheltuielilor în raport cost/eficiență.

63. Este necesară asigurarea sustenabilității finanțării pentru diagnostic și tratament prin evaluarea continuă a necesităților, în scopul accesului universal la diagnostic și tratament.

64. Susținerea investițiilor actuale în tuberculoză și abordarea progresivă ar determina un răspuns la tuberculoză durabil, finanțat în mare măsură din resurse interne.

65. Bugetul prezentului Program include măsuri pentru trecerea la finanțarea din surse interne și continuă tendința de creștere a finanțării din bugetul public.

VIII. AUTORITĂȚI/INSTITUȚII RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE

66. Autoritatea responsabilă de implementarea prezentului Program este Ministerul Sănătății, în comun cu Ministerului Justiției (prin Administrația Națională a Penitenciarelor), în parteneriat cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Cercetării, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Biroul Național de Statistică, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Autoritățile responsabile vor aplica întocmai prevederile prezentului Program.

67. În procesul de implementare a prezentului Program, autoritățile responsabile vor colabora cu alte autorități ale administrației publice centrale și

locale, Academia de Științe a Moldovei, organizații neguvernamentale, precum și cu parteneri internaționali de dezvoltare.

68. Prevederile prezentului Program sunt valabile și obligatorii pentru toate instituțiile implicate în controlul tuberculozei, indiferent de statutul juridic, care vor respecta integral cadrul normativ și vor furniza date necesare evaluării activității și supravegherii epidemiologice în teritoriu.

IX. PROCEDURI DE RAPORTARE. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI

69. Activitățile de monitorizare, evaluare și raportare privind prezentul Program au loc pe toată perioada de implementare a acestuia. Acțiunile specificate în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025 (anexa nr.2) au fost realizate inclusiv pe parcursul anului 2021. Aceste acțiuni includ atât colectarea, prelucrarea și analiza datelor de monitorizare, identificarea erorilor sau a efectelor neprevăzute, cât și eventualele rectificări de conținut și formă ale măsurilor și activităților planificate. Procedurile de monitorizare prevăd supravegherea de rutină în baza Sistemului informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei și cercetarea prin studii efectuate de către instituțiile specializate și companiile sociologice.

70. Coordonarea întregului proces de monitorizare și evaluare este responsabilitatea Ministerului Sănătății, cu implicarea Ministerului Justiției și a altor entități guvernamentale, în colaborare cu organizațiile neguvernamentale și partenerii internaționali. Ministerul Sănătății își exercită atribuția în cauză prin intermediul unității de coordonare a prezentului Program.

71. În cadrul procesului de monitorizare vor fi elaborate rapoarte anuale de progres, care vor include informații despre implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025. Aceste rapoarte vor fi elaborate de unitatea de coordonare a prezentului Program și prezentate anual, până la data de 31 martie, Ministerului Sănătății, cu dezbateri în ședințele Consiliului național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de răspuns la tuberculoză.

72. La sfârșitul fiecărui an de implementare, Ministerul Sănătății va elabora raportul anual privind prezentul Program, conform obiectivelor stabilite în acesta și îl va prezenta Guvernului în luna aprilie a fiecărui an, după aprobarea în ședința Consiliului național de coordonare a programelor naționale de

profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei.

73. Anual, până în luna iunie, informațiile și datele statistice, inclusiv datele despre resursele financiare alocate în anul precedent și preconizate spre alocare în următorii doi ani, destinate realizării prezentului Program, se vor raporta Organizației Mondiale a Sănătății, Regiunea Europeană.

74. Etapele și termenele de implementare a prezentului Program se vor efectua în conformitate cu planul de acțiuni.

75. Implementarea prezentului Program cuprinde următoarele componente:

1) componenta I – promovarea Programului;

2) componenta II – derularea Programului:

a) etapa 1 – se va focaliza pe dezvoltarea cadrului normativ, reformarea managementului operațional al serviciilor implicate în răspunsul la tuberculoză și fortificarea capacităților personalului implicat în realizarea prezentului Program, dezvoltarea capacităților tuturor partenerilor implicați în activitățile de realizare a indicatorilor-țintă, fortificarea capacităților de monitorizare și evaluare a realizării acestuia;

b) etapa 2 – se va axa pe acțiuni de continuare a implementării acțiunilor inițiate în prima etapă, asigurarea echitabilă a accesului universal la serviciile de tuberculoză, implementarea recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății în domeniul controlului tuberculozei, care vor contribui la atingerea țărilor planificate. În funcție de rezultatele obținute la implementarea etapei I a prezentului Program, vor fi elaborate acțiuni noi pentru etapa a II-a, în scopul atingerii cu succes a indicatorilor planificați;

3) componenta III – monitorizarea și evaluarea implementării prezentului Program: anul 2023 – evaluarea intermediară; anul 2025 – evaluarea finală.

76. Prestatorii de servicii și implementatorii vor coordona activitățile în probleme de implementare cu coordonatorul prezentului Program și cu Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei. Transparența implementării activităților se asigură prin funcționalitatea paginii web oficiale: <http://simetb.ifp.md/>.

77. Performanța prezentului Program va fi evaluată în baza indicatorilor de progres, care vor reflecta realizarea activităților expuse în planul de acțiuni (anexa nr. 2), a indicatorilor de rezultat, care vor monitoriza îndeplinirea obiectivelor specifice și a intervențiilor, precum și a indicatorilor de impact, care vor reflecta evoluarea schimbărilor în starea de sănătate a populației în Republica Moldova (anexa nr. 3).

Anexa nr.2
la Hotărîrea Guvernului nr. /2022

PLAN DE ACȚIUNI
privind implementarea Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025

Activități	Instituții responsabile	Parteneri	Term en de realizare	Costuri lei/sursa de finanțare		Indicatori
				surse bugetare ale autorităților publice	alte surse	
1	2	3	4	5	6	7
Obiectivul general. Reducerea poverii tuberculozei în Republica Moldova prin reducerea mortalității cu 75% și a incidenței cu 50%						
Obiectivul specific 1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacți și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contacților și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor						
<i>Acțiunea 1.1. Depistarea activă a cazurilor de tuberculoză în grupurile cu risc și vigență sporită pentru tuberculoză conform Protocolului Clinic Național</i>						
1.1.1. Asigurarea examinării persoanelor din grupurile cu risc sporit de tuberculoză	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 31,058,304.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 30,553,182.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 30,053,280.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 29,559,468.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 29,071,050.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 141,804.68/ Bugetul local malul stâng; 2022 – 142,864.73/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 142,864.73/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 142,865.81/ Bugetul local malul stâng; 2025 – 142,865.81/ Bugetul local malul stâng	1. Rata de notificare a tuberculozei la 100 000 populație. 2. Rata de acoperire a persoanelor din grupurile cu risc sporit de tuberculoză cu screening sistematic pentru tuberculoza activă (%)
1.1.2. Asigurarea examinării adulților și copiilor care au fost în contact cu persoanele diagnosticate cu tuberculoză	Compania Națională de Asigurări în Medicină		2021* 2022 2023 2024	2021* – 1,213,998.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 1,181,460.00/		Rata de acoperire a contacților cu screening sistematic pentru tuberculoza activă (%)

1	2	3	4	5	6	7
(inclusiv copiii 0–5 ani și 5–18 ani)			2025	Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 1,150,662.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 1,120,560.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 1,091,850.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină		
1.1.3. Asigurarea examinării persoanelor din grupurile cu vigilență sporită pentru tuberculoză	Compania Națională de Asigurări în Medicină		2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 8,646,860.40/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 8,539,328.40/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 8,433,188.40/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 8,328,405.60/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 8,224,980.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină		Rata de acoperire a persoanelor din grupurile cu vigilență sporită pentru tuberculoză cu screening sistematic pentru tuberculoza activă (%)

1	2	3	4	5	6	7
1.1.4. Asigurarea examinării persoanelor din grupurile cu risc și vigilență sporită pentru tuberculoză în localități, utilizând instalațiile radiologice mobile, cu introducerea inteligenței artificiale medicale	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; Ministerul Justiției	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 2,450,885.40/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 2,450,885.40/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 2,450,885.40/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 3,557,795.40/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 3,557,795.40/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2021* – 816,961.80/Ministerul Justiției; 2022 – 816,961.80/Ministerul Justiției; 2023 – 816,961.80/Ministerul Justiției; 2024 – 816,961.80/Ministerul Justiției; 2025 – 816,961.80/Ministerul Justiției	2021* – 2,512,272.28/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 1,945,204.98/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 1,844,850.00/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Ponderea persoanelor cu tuberculoză identificate prin depistarea activă, utilizând instalațiile radiologice mobile (%)
1.1.5. Asigurarea depistării persoanelor din populațiile-cheie: persoanele care trăiesc cu HIV, persoanele adulte fără adăpost, consumatori de droguri și alte grupuri vulnerabile, cu acces redus la asistența medicală primară, prin suportul organizațiilor societății civile la nivel de comunitate	Compania Națională de Asigurări în Medicină	În parteneriat cu organizațiile societății civile; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 784,588.80/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 1,292,119.68/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 1,396,322.88/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 8,213,664.00/Compania Națională de	2021* – 5,130,939.20/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 8,556,352.32/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 9,136,405.12/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Ponderea persoanelor cu tuberculoză activă identificate prin depistarea activă, cu suportul organizațiilor societății civile (%)

1	2	3	4	5	6	7
				Asigurări în Medicină; 2025 – 8,213,664.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină		
Obiectivul specific 2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide						
<i>Acțiunea 2.1. Asigurarea depistării tuberculozei prin aplicarea și extinderea constantă a metodelor moderne rapide de diagnostic fenotipice și genotipice recomandate de Organizația Mondială a Sănătății</i>						
2.1.1. Furnizarea durabilă de tehnici moleculare-genetice pentru diagnosticarea rapidă a tuberculozei sensibile și a tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021*– 2,170,000.00/ Ministerul Sănătății; 2022 – 2,882,838.40/ Ministerul Sănătății; 2023 – 3,256,209.36/ Ministerul Sănătății; 2024 – 6,067,217.84/ Ministerul Sănătății; 2025 – 5,896,320.48/ Ministerul Sănătății	2021* – 5,124,865.89 / Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 3,521,181.23/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 3,414,110.50/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2021* – 769,925.21/Bugetul local malul stâng; 2022 – 543,605.03/Bugetul local malul stâng 2023 – 245,967.92/Bugetul local malul stâng; 2024 – 245,967.92/Bugetul local malul stâng; 2025 – 245,967.92/Bugetul local malul stâng	1. Rata de notificare a tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente la 100 000 populație. 2. Ponderea pacienților cu tuberculoză (cazuri noi și recidive) notificați în rândul pacienților testați cu teste rapide de diagnostic recomandate de Organizația Mondială a Sănătății (%)
<i>Acțiunea 2.2. Fortificarea rețelei de laborator prin asigurarea controlului calității și biosecurității în conformitate cu standardele naționale și internaționale în cadrul rețelei naționale de laboratoare implicate în diagnosticul microbiologic al tuberculozei</i>						

1	2	3	4	5	6	7
2.2.1. Asigurarea controlului calității tuturor rețelelor de laborator implicate în metodele fenotipice și genotipice pentru diagnosticarea tuberculozei	Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 47,866.17/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 52,652.79/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 57,439.40/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 95,732.34/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 95,732.34/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 124,515.39/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 119,373.40/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 114,231.42/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2021* – 69,899.20/ Bugetul local malul stâng; 2022 – 34,981.57/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 1,383.05/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 1,381.96/ Bugetul local malul stâng; 2025 – 1,381.96/ Bugetul local malul stâng	Ponderea laboratorului de referință/centrului de microscopie care corespunde standardelor pentru laboratoarele în microbiologia tuberculozei (%)
2.2.2. Participarea la controlul calității extern al Laboratorului național și laboratoarelor de referință în microbiologia tuberculozei, evaluarea comprehensivă a rețelei naționale de laboratoare de tuberculoză și elaborarea planului de acțiuni	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2024 – 28,724.44/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 28,724.44/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 28,724.44/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 28,724.44/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 28,724.44/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Laboratorul național de referință și laboratoarele de referință acreditate conform standardelor internaționale ISO 15189

1	2	3	4	5	6	7
2.2.3. Implementarea Standardelor de biosecuritate în laboratoarele microbiologice de tuberculoză	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 480,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 60,214.45/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Standarde de biosecuritate implementate în laboratoarele microbiologice de tuberculoză
<i>Ațiunea 2.3. Asigurarea monitorizării tratamentului pacienților cu toate formele de tuberculoză prin evaluarea regulată a rezistenței M. tuberculosis la medicamente</i>						
2.3.1. Aprovizionarea durabilă cu consumabile pentru metodele fenotipice și genotipice de testare a rezistenței <i>M.tuberculosis</i> la preparate și supravegherea rezistenței <i>M.tuberculosis</i> la medicamente la nivel național	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; Ministerul Justiției; Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 6,213,518.00/ Ministerul Sănătății; 2022 – 10,136,361.86/ Ministerul Sănătății; 2023 – 10,152,673.27/ Ministerul Sănătății; 2024 – 11,084,010.82/ Ministerul Sănătății; 2025 – 14,483,733.71/ Ministerul Sănătății	2021* – 4,855,167.57/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 3,708,761.58/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 4,919,516.29/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2021* – 260,000.00/ Ministerul Justiției; 2022 – 260,000.00/ Ministerul Justiției; 2023 – 260,000.00/ Ministerul Justiției; 2024 – 260,000.00/ Ministerul Justiției; 2025 – 260,000.00/ Ministerul Justiției; 2021* – 205,850.86/ Bugetul local malul stâng;	Rata de acoperire cu teste de sensibilitate la medicamente în rândul pacienților cu tuberculoză pulmonară cu rezultate microbiologice pozitive (%)

1	2	3	4	5	6	7
					2022 – 206,380.88/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 206,493.61/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 206,493.61/ Bugetul local malul stâng; 2025 – 206,493.61/ Bugetul local malul stâng	
2.3.2. Aprovizionarea durabilă cu consumabile pentru metodele fenotipice și genotipice de testare a rezistenței <i>M.tuberculosis</i> la preparatele noi (Bedaquilina, Delamanid), inclusiv prin secvențierea genomului micobacterian	Ministerul Sănătății		2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Rata de acoperire cu testarea rezistenței <i>M.tuberculosis</i> la Bedaquilina, Delamanid în rândul pacienților cu tuberculoză multidrogrezistentă (85%)
2.3.3. Menținerea și consolidarea sistemului de curierat pentru transportarea sputei către Laboratorul național de referință	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 33,202.21/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 166,011.06/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 265,617.69/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 332,022.11/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 332,022.11/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 451,781.18/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 310,340.53/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 204,260.04/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Sistem de curierat pentru transportarea sputei către Laboratorul național de referință asigurat

1	2	3	4	5	6	7
Obiectivul specific 3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei						
<i>Acțiunea 3.1. Aprovizionarea durabilă cu medicamente antituberculoase de calitate</i>						
3.1.1. Aprovizionarea durabilă cu medicamente de calitate pentru tratamentul tuberculozei sensibile	Ministerul Sănătății	Ministerul Justiției; Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 1,576,980.00/ Ministerul Sănătății; 2022 – 2,047,685.40/ Ministerul Sănătății; 2023 – 1,988,746.20/ Ministerul Sănătății; 2024 – 1,932,322.20/ Ministerul Sănătății; 2025 – 1,879,186.20/ Ministerul Sănătății	2021* – 53,268.00/ Ministerul Justiției; 2022 – 52,557.60/ Ministerul Justiției; 2023 – 50,049.60/ Ministerul Justiției; 2024 – 49,188.00/ Ministerul Justiției; 2025 – 47,616.00/ Ministerul Justiției 2021* 3,959,988.08/ Bugetul local malul stâng 2022 – 4,252,219.81/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 4,538,867.33/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 4,825,514.85/Bugetul local malul stâng; 2025 – 5,092,225.23/Bugetul local malul stâng	1. Rata de succes al tratamentului în rândul pacienților cu tuberculoză sensibilă (cazuri noi și recidive) (%). 2. Ponderea pacienților care au inițiat tratamentul antituberculos cu medicamente de primă linie în condiții de ambulatoriu (%). 3. Mortalitatea prin tuberculoză (100 mii populație)
3.1.2. Aprovizionarea durabilă cu medicamente de calitate pentru tratamentul tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; Ministerul Justiției	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 6,902,801.50/ Ministerul Sănătății; 2022 – 10,306,027.02/ Ministerul Sănătății; 2023 – 11,531,066.36/ Ministerul Sănătății; 2024 – 14,867,728.20/ Ministerul Sănătății;	2021* – 11,161,054.52/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022-18,971,667.50/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA,	1. Ponderea pacienților notificați cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă înrolați în tratament (%). 2. Rata de succes al

1	2	3	4	5	6	7
				2025 – 14,451,805.38/ Ministerul Sănătății	Tuberculozei și Malariei; 2023 – 16,856,261.47/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2021* – 295,128.37/ Ministerul Justiției; 2022 – 332,348.08/ Ministerul Justiției; 2023 – 363,860.71/ Ministerul Justiției; 2024 – 464,124.05/ Ministerul Justiției; 2025 – 464,124.05/ Ministerul Justiției	tratamentului în cohorta pacienților cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă (%)
3.1.3. Aprovizionarea durabilă cu medicamente antituberculoase, forme pediatrice	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2022 – 70,178.40/ Ministerul Sănătății; 2023 – 67,716.00/ Ministerul Sănătății; 2024 – 741,941.64/ Ministerul Sănătății; 2025 – 703,928.88/ Ministerul Sănătății	2021* – 553,060.58/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 978,491.59/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 935,948.33/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Ponderea copiilor cu tuberculoză care administrează tratament cu forme pediatrice de medicamente antituberculoase (%)
3.1.4. Asigurarea distribuirii medicamentelor antituberculoase în teritorii	Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 17,926.32/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 89,631.58/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 143,410.53/Compania Națională de Asigurări în	2021* –251,339.70/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei 2022 – 173,714.35/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 –115,495.35/ Fondul Global pentru	Procentul mediu al timpului de lipsă a setului de medicamente antituberculoase în instituții medico- sanitare (%)

1	2	3	4	5	6	7
				Medicină; 2024 – 179,263.17/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 179,263.17/Compania Națională de Asigurări în Medicină	Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	
3.1.5. Implementarea regimurilor noi de tratament per orale scurte modificate (mSTR) în cadrul studiului operațional, urmat de o tranziție la practica de rutină	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2025 – 407,673.20/Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 960,943.40/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 411,832.89/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 370,612.00/Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Rata de acoperire cu regimuri de tratament per orale scurte modificate pentru tuberculoza drogrezistentă (%)
<i>Acțiunea 3.2. Asigurarea monitorizării tratamentului, managementului și prevenirii reacțiilor adverse la medicamente antituberculoase, inclusiv pentru tratamentul preventiv al tuberculozei</i>						
3.2.1. Elaborarea mecanismului de asigurare a accesului la medicamente pentru prevenirea și tratamentul reacțiilor adverse la preparatele antituberculoase, inclusiv pentru tratamentul preventiv al tuberculozei	Ministerul Sănătății	Ministerul Justiției; Agenția Medicamentelor și Dispozitivelor Medicale	2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Mecanism de asigurare a accesului la medicamente pentru prevenirea și tratamentul reacțiilor adverse la preparatele antituberculoase, inclusiv pentru tratamentul preventiv al tuberculozei, elaborat

1	2	3	4	5	6	7
3.2.2. Actualizarea Regulamentului privind managementul medicamentelor antituberculoase și sistemul de farmacovigilență în tratamentul pacienților cu tuberculoză	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2025 – 407,673.20/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 40,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 77,790.48/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 70,612.00 Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Regulament privind managementul medicamentelor antituberculoase și sistem de farmacovigilență în tratamentul pacienților cu tuberculoză actualizate
3.2.3. Asigurarea farmacovigilenței active, cu elaborarea și implementarea procedurilor standard de operare pentru monitorizarea și managementul activ al securității medicamentelor antituberculoase, inclusiv pentru tratamentul preventiv al tuberculozei	Ministerul Sănătății	Agenția Medicamentelor și Dispozitivelor Medicale; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021*		2021* – 40,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Proceduri standarde de operare pentru monitorizarea și managementul activ al securității medicamentelor antituberculoase, inclusiv pentru tratamentul preventiv al tuberculozei, elaborate și implementate

Acțiunea 3.3. Asigurarea aderenței la tratament și suportul pacientului, inclusiv prin utilizarea unor abordări inovatoare, centrate pe persoană

1	2	3	4	5	6	7
3.3.1. Asigurarea abordării multidisciplinare, inclusiv evaluarea necesităților și gestionarea cazului pentru fiecare persoană afectată de tuberculoză și a familiei, precum și acordarea suportului psihosocial pentru asigurarea aderenței la tratament	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 1,686,862.02/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 1,131,317.94/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 1,130,675.51/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	1. Ponderea pacienților cu tuberculoză referiți către sistemul de asistență socială (%). 2. Ponderea pacienților cu tuberculoză asistați cu suport social (material) (%). 3. Ponderea pacienților cu tuberculoză care au beneficiat de consilieri psihologice (staționar/ambulatoriu) (%)
3.3.2. Asigurarea suportului motivațional lunar (stimulente)	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 12,309,951.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 11,901,127.95/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 11,521,707.75/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 11,190,680.40/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 10,875,414.75/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 3,088,635.26/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 3,073,056.14/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 3,086,468.38/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2021* – 1,170,604.81/ Bugetul local malul stâng; 2022 – 1,170,604.81/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 1,170,604.81/ Bugetul local malul stâng;	Ponderea pacienților cu tuberculoză asistați cu suport motivațional pe parcursul tratamentului (%)

[illegible]

1	2	3	4	5	6	7
4.1.1. Dezvoltarea și consolidarea unui mecanism multisectorial de coordonare a Programului național de răspuns la tuberculoză cu alte ministere, instituții publice, inclusiv efectuarea unei evaluări de bază, consultații naționale cu participarea tuturor părților interesate, naționale și internaționale, a reprezentanților societății civile, ai comunității și revizuirea periodică	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 109,632.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Mecanism multisectorial de coordonare a Programului național de răspuns la tuberculoză cu alte ministere, instituții publice dezvoltat
4.1.2. Dezvoltarea parteneriatelor colaborative la nivel de comunități prin implicarea organizațiilor societății civile și autorităților administrației publice locale	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 37,548.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Parteneriate colaborative la nivel de comunități prin implicarea organizațiilor societății civile și a autorităților administrației publice locale dezvoltate
4.1.3. Asigurarea screeningului la tuberculoza activă și infecția tuberculoasă latentă printre persoanele care trăiesc cu HIV	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	În parteneriat cu organizațiile societății civile	2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Ponderea persoanelor care trăiesc cu HIV supuse screeningului la tuberculoză sau infecția tuberculoasă latentă în numărul persoanelor care trăiesc cu HIV aflate în evidență medicală HIV (%)
4.1.4. Asigurarea diagnosticului tuberculozei în rândul persoanelor care trăiesc cu HIV	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției		2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Ponderea persoanelor diagnosticate cu tuberculoză în numărul persoanelor care trăiesc cu HIV (%)

1	2	3	4	5	6	7
4.1.5. Integrarea testării HIV în rândul pacienților cu tuberculoză în serviciile de tuberculoză	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	În parteneriat cu organizațiile societății civile	2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Rata de acoperire cu testare la HIV a pacienților cu tuberculoză (%)
4.1.6. Asigurarea tratamentului preventiv cu Cotrimoxazol la persoane cu coinfecția TB/HIV	Ministerul Sănătății	Ministerul Justiției	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 40,454.50/ Ministerul Sănătății; 2022 – 39,248.00/ Ministerul Sănătății; 2023 – 38,160.50/ Ministerul Sănătății; 2024 – 36,892.50/ Ministerul Sănătății; 2025 – 35,893.00/ Ministerul Sănătății	2021* – 1,300.50/ Ministerul Justiției; 2022 – 1,264.50/ Ministerul Justiției; 2023 – 1,264.50/ Ministerul Justiției; 2024 – 1,048.00/ Ministerul Justiției; 2025 – 1,048.00/ Ministerul Justiției	Ponderea pacienților TB/HIV care au primit tratament preventiv cu Cotrimoxazol pe durata tratamentului antituberculos (%)
4.1.7. Asigurarea tratamentului antiretroviral persoanelor cu coinfecția TB/HIV	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	În parteneriat cu organizațiile societății civile	2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Rata de acoperire cu tratament antiretroviral a pacienților cu TB/HIV (%)
<i>Acțiunea 4.2. Consolidarea acțiunilor de colaborare pentru un răspuns eficient la tuberculoză cu alte programe naționale</i>						
4.2.1. Elaborarea regulamentului de servicii integrate la nivel teritorial în corespundere cu necesitățile persoanei cu comorbidități	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021*		2021* – 149,632.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Regulament de servicii integrate la nivel teritorial în corespundere cu necesitățile persoanei cu comorbidități elaborat

1	2	3	4	5	6	7
4.2.2. Fortificarea acțiunilor colaborative pentru depistarea, diagnosticul, tratamentul și prevenirea tuberculozei în rândul persoanelor cu comorbidități: tuberculoză/hepatită virală, tuberculoză/boală mintală, tuberculoză/diabet zaharat etc., inclusiv în rândul grupurilor vulnerabile	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023		2022 – 162,866.40/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 162,866.40/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	1. Ponderea medicilor specialiști (infecționiști, endocrinologi, psihiatri etc.) instruiți în domeniul acțiunilor colaborative pentru depistarea, diagnosticul, tratamentul și prevenirea tuberculozei în rândul persoanelor cu comorbidități (%). 2. Ponderea persoanelor cu tuberculoză tratate în rândul persoanelor cu comorbidități (%)
4.2.3. Asigurarea platformelor de servicii integrate de prevenire și suport pentru persoanele afectate de tuberculoză cu alte comorbidități la nivel de organizații ale societății civile și comunitare	Ministerul Sănătății	În parteneriat cu organizațiile societății civile	2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Număr de teritorii unde sunt create platforme de servicii integrate de prevenire și suport pentru persoanele afectate de tuberculoză cu alte comorbidități la nivel de organizații ale societății civile și comunitare
Obiectivul specific 5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contactii adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul <i>Bacillus Calmette-Guerin</i> la noi născuți de cel puțin 95%						
<i>Acțiunea 5.1. Asigurarea măsurilor de prevenire a tuberculozei</i>						
5.1.1. Asigurarea imunizării cu <i>Bacillus Calmette-Guérin</i> în conformitate cu Programul național de imunizare	Ministerul Sănătății	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Rata de vaccinare la noi-născuți cu vaccinul <i>Bacillus Calmette-Guérin</i> (%)

1	2	3	4	5	6	7
5.1.2. Actualizarea Protocolului clinic național privind diagnosticul și tratamentul infecției tuberculoase latente în conformitate cu recomandările Organizației Mondiale a Sănătății	Ministerul Sănătății	Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2022 – 97,500.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Protocolul clinic național privind diagnosticul și tratamentul infecției tuberculoase latente actualizat în conformitate cu recomandările Organizației Mondiale a Sănătății
5.1.3. Asigurarea examinării privind diagnosticul infecției tuberculoase latente utilizând testul cutanat cu tuberculină	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 1,118,921.25/ Ministerul Sănătății; 2022 – 1,082,782.50/ Ministerul Sănătății; 2023 – 1,047,305.00/ Ministerul Sănătății; 2024 – 1,012,431.25/ Ministerul Sănătății; 2025 – 978,161.25/ Ministerul Sănătății	2021* – 1,191,850.21/ Bugetul local malul stâng; 2022 – 1,191,851.29/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 1,191,851.29/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 1,191,851.29/ Bugetul local malul stâng; 2025 – 1,191,851.29/ Bugetul local malul stâng	Ponderea persoanelor eligibile din populațiile cu risc sporit de infectare testate pentru infecția tuberculoasă latentă (%)
5.1.4. Asigurarea examinării privind diagnosticul infecției tuberculoase latente utilizând testul de eliberare de interferon gamma	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 52,192.00/ Ministerul Sănătății; 2022 – 96,130.00/ Ministerul Sănătății; 2023 – 140,068.00/ Ministerul Sănătății; 2024 – 464,142.00/ Ministerul Sănătății; 2025 – 464,142.00/ Ministerul Sănătății	2021* – 411,950.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 368,012.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 324,074.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Ponderea persoanelor eligibile din populațiile cu risc sporit de infectare testate pentru infecția tuberculoasă latentă (%)

1	2	3	4	5	6	7
5.1.5. Asigurarea tratamentului preventiv antituberculos în rândul persoanelor care trăiesc cu HIV	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	În parteneriat cu organizațiile societății civile; Bugetul local malul stâng; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2022 – 174,890.88/ Ministerul Sănătății; 2023 – 198,802.08/ Ministerul Sănătății; 2024 – 363,301.20/ Ministerul Sănătății; 2025 – 363,301.20/ Ministerul Sănătății	2021* – 321,436.73/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 310,019.58/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 283,672.30/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2021* – 49,881.60/ Bugetul local malul stâng; 2022 – 52,375.68/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 52,375.68/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 183,256.56/ Bugetul local malul stâng; 2025 – 183,256.56/ Bugetul local malul stâng	Rata de acoperire cu tratamentul infecției tuberculoase latente în rândul persoanelor care trăiesc cu HIV (%)

1	2	3	4	5	6	7
5.1.6. Realizarea tratamentului infecției tuberculoase latente în rândul contacților	Ministerul Sănătății	Ministerul Justiției; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 268,386.75/ Ministerul Sănătății; 2022 – 2,097.269.10/ Ministerul Sănătății; 2023 – 2,202.444.30/ Ministerul Sănătății; 2024 – 3,092.940.00/ Ministerul Sănătății; 2025 – 3,011.524.44/ Ministerul Sănătății; 2021* – 135,658.32/ Ministerul Justiției; 2022 – 154,967.28/ Ministerul Justiției; 2023 – 178,345.20/ Ministerul Justiției; 2024 – 296,427.12/ Ministerul Justiției; 2025 – 300,446.88/ Ministerul Justiției	2021* – 1,916,910.46/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 1,638,507.61/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 1,374,156.65/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Rata de acoperire cu tratamentul infecției tuberculoase latente la copiii cu vârsta ≥ 5 ani care au venit în contact cu tuberculoza (%)
<i>Acțiunea 5.2. Creșterea gradului de conștientizare privind tuberculoza și reducerea riscului de transmitere a tuberculozei în comunități</i>						
5.2.1. Desfășurarea activităților de informare și schimbare a atitudinilor și comportamentelor la nivel național și local	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Ministerul Educației Culturii și Cercetării	În parteneriat cu organizațiile societății civile Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 194,980.60/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 296,798.20/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 194,980.60/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	1. Conferința dedicată zilei de 24 martie. 2. Ponderea teritoriilor evaluate privind posibilitatea de integrare a organizațiilor neguvernamentale în realizarea programelor teritoriale despre tuberculoză

1	2	3	4	5	6	7
5.2.2. Elaborarea, editarea și distribuirea materialelor educaționale și informative despre tuberculoză pentru grupurilor-cheie	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Ministerul Educației Culturii și Cercetării	În parteneriat cu organizațiile societății civile Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 219,309.67/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 20,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 37,030.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Materiale educaționale și informative despre tuberculoză pentru grupurile-cheie elaborate, editate și distribuite
5.2.3. Realizarea intervențiilor pentru educare și informare (materiale de informare, educare și comunicare, intervenții mass-media etc.)	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Ministerul Educației Culturii și Cercetării	În parteneriat cu organizațiile societății civile; Bugetul local malul stâng; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 437,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 335,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 335,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2021* – 125,574.46/ Bugetul local malul stâng; 2022 – 109,256.45/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 109,256.45/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 109,256.45/ Bugetul local malul stâng; 2025 –	Intervenții pentru educare și informare (materiale de informare, educare și comunicare, intervenții mass-media etc.) realizate

1	2	3	4	5	6	7
					109,256.45/Bugetul local malul stâng	
<i>Acțiunea 5.3: Asigurarea controlului infecției în instituțiile medicale și alte entități publice la toate nivelurile de îngrijiri</i>						
5.3.1. Implementarea măsurilor de control al infecțiilor la nivel național, raional și instituțional în conformitate cu Planul național privind controlul infecțiilor actualizat	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne		2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Ponderea instituțiilor care au programe aprobate și implementează activități în controlul infecției de tuberculoză (%)
Obiectivul specific 6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză						
<i>Acțiunea 6.1. Îmbunătățirea capacității de gestionare a programului național de răspuns la tuberculoză, inclusiv a capacității de monitorizare și supraveghere la toate nivelurile</i>						
6.1.1. Elaborarea procedurilor standard de operare pentru consolidarea cadrului de monitorizare și evaluare de către Departamentul de coordonare a Programului național de răspuns la tuberculoză, inclusiv cu implicarea organizațiilor societății civile	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 47,500.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Procedurile standarde de operare a cadrului de monitorizare și evaluare elaborate
6.1.2. Actualizarea, integrarea, menținerea și ajustările periodice ale sistemului informațional de colectare a datelor, inclusiv a cadrului de monitorizare și evaluare a organizațiilor societății civile, a sistemului informațional de monitorizare și evaluare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2024 – 555,544.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 555,544.00/Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 3,930,248.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 2,301,544.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 981,544.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA,	Sistemul informațional de colectare a datelor, inclusive a cadrului de monitorizare și evaluare a organizațiilor societății civile, a sistemului informațional de monitorizare și evaluare actualizat și funcțional

[illegible]

1	2	3	4	5	6	7
6.2.1. Optimizarea serviciului spitalicesc de profil ftiziopneumologic	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021*		2021* – 158,170.60/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Ponderea paturilor de ftiziopneumologie optimizate din cadrul staționarelor specializate (%)
6.2.2. Fortificarea și extinderea rolului serviciului ftiziopneumologic teritorial în managementul clinic al cazurilor de tuberculoză care nu necesită spitalizare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină		2021*	În limitele mijloacelor financiare alocate		Ponderea pacienților cu tuberculoză care au urmat și au finalizat tratamentul cu succes în condiții de ambulatoriu (%)
6.2.3. Revizuirea mecanismelor de plată ale prestatorilor și a modalităților de finanțare a serviciilor de tuberculoză în conformitate cu modelul de îngrijire în tuberculoză centrat pe persoană la fiecare nivel – asistența medicală primară, asistența medicală specializată de ambulatoriu, asistența medicală spitalicească	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021*		2021* – 40,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	1. Mecanisme de plată a prestatorilor și modalităților de finanțare a serviciilor de tuberculoză în conformitate cu modelul de îngrijire în tuberculoză centrat pe persoană la fiecare nivel – asistența medicală primară, asistența medicală specializată de ambulatoriu, asistența medicală spitalicească, revizuite și implementate

1	2	3	4	5	6	7
6.2.4. Asigurarea mentenanței staționarelor și subdiviziunilor de profil	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Bugetul local malul stâng	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 8,762,216.00/ Ministerul Justiției; 2022 – 8,762,216.00/ Ministerul Justiției; 2023 – 8,762,216.00/ Ministerul Justiției; 2024 – 8,762,216.00/ Ministerul Justiției; 2025 – 8,762,216.00/ Ministerul Justiției; 2021* – 124,604,676.64/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2022 – 124,604,676.64/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2023 – 124,604,676.64/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2024 – 124,604,676.64/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 124,604,676.64/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 694,823.33/ Bugetul local malul stâng; 2022 – 688,479.30/ Bugetul local malul stâng; 2023 – 688,479.30/ Bugetul local malul stâng; 2024 – 688,479.30/ Bugetul local malul stâng; 2025 – 688,478.21/ Bugetul local malul stâng	Ponderea staționarelor și subdiviziunilor de profil ftiziopneumologic acreditate, inclusiv în cadrul sistemului administrației penitenciare (%)
6.2.5. Asigurarea mentenanței echipamentelor din cadrul staționarelor și subdiviziunilor de profil	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2024 – 635,626.45/ Ministerul Sănătății; 2025 – 635,626.45/ Ministerul Sănătății; 2024 – 429,059.43/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 –	2021* – 1,312,560.23/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 1,428,450.35/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei;	Ponderea staționarelor și subdiviziunilor de profil ftiziopneumologic acreditate, inclusiv în cadrul sistemului administrației penitenciare (%)

1	2	3	4	5	6	7
				429,059.43/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2023 – 1,428,450.35/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	
6.2.6. Elaborarea mecanismului de raportare a cheltuielilor factice pentru realizarea activităților Programului național de răspuns la tuberculoză la toate nivelurile din sistemul de sănătate	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021*		2021* – 171,992.20/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Ponderea gospodăriilor afectate de tuberculoză care prezintă costuri catastrofale din cauza tuberculozei (%)
6.2.7. Asigurarea mentenanței unităților de stocare a medicamentelor și a dispozitivelor medicale la nivel central	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2024 – 374,400.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 374,400.00/ Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 374,400.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 374,400.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 374,400.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Mentenanța unităților de stocare a medicamentelor și dispozitivelor medicale la nivel central asigurată
<i>Acțiunea 6.3. Planificarea resurselor umane și consolidarea capacităților în prevenirea și îngrijirea tuberculozei</i>						
6.3.1. Actualizarea periodică a curriculei de învățământ în conformitate cu normativele și instruirea continuă a personalului din diferite servicii implicate în răspunsul la tuberculoză, inclusiv instruirea la distanță pe platforme digitale, cu obținerea certificării	Ministerul Sănătății; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	Ministerul Justiției; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 19,456.00/ Ministerul Justiției; 2022 – 19,456.00/ Ministerul Justiției; 2023 – 19,456.00/ Ministerul Justiției; 2024 – 19,456.00/ Ministerul Justiției; 2025 – 19,456.00/ Ministerul Justiției	2021* – 781,535.14/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 40,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	1. Ponderea personalului din serviciul de ftiziopneumologie care a acumulat minimum 25 de credite anual în urma instruirilor (%). 2. Ponderea personalului de alte

1	2	3	4	5	6	7
						specialități medicale instruit anual în controlul tuberculozei (%)
6.3.2. Instruirea prin rezidențiat a specialiștilor în ftiziopneumologie	Ministerul Sănătății; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”		2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 588,371.00/ Ministerul Sănătății; 2022 – 588,371.00/ Ministerul Sănătății; 2023 – 588,371.00/ Ministerul Sănătății; 2024 – 588,371.00/ Ministerul Sănătății; 2025 – 588,371.00/ Ministerul Sănătății		Ponderea absolvenților rezidențiatului la specialitatea de ftiziopneumologie încadrați la muncă în serviciul de ftiziopneumologie (%)
6.3.3. Organizarea întrunirilor și instruirilor la nivel central și teritorial, cu participarea părților implicate în răspunsul la tuberculoză	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2022 – 419,440.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 419,440.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Număr de întruniri și instruirii desfășurate la nivel central și teritorial, cu participarea părților implicate în răspunsul la tuberculoză
6.3.4. Dezvoltarea parteneriatelor cu prestatorii privați de servicii medicale	Ministerul Sănătății; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu		2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Ponderea de parteneriate stabilite cu prestatorii privați de servicii medicale (acorduri semnate) (%)

1	2	3	4	5	6	7
6.3.5. Instruirea privind prevenirea și îngrijirea în tuberculoză a personalului care prestează servicii nemedicale – reprezentanții organizațiilor societății civile, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii prin traininguri, schimb de experiență, participări la conferințe, vizite de lucru etc.	Ministerul Sănătății; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 349,964.68/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 411,596.68/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 411,596.68/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Ponderea personalului care prestează servicii nemedicale – reprezentanții organizațiilor societății civile, outreach și de la egal la egal, psihologii și managerii de caz, suporterii instruiți în prevenire și îngrijire în tuberculoză (%)
6.3.6. Dezvoltarea planificării resurselor umane pe termen mediu și lung, precum și actualizarea rolurilor și responsabilităților conform modelului de îngrijire centrat pe persoană	Ministerul Sănătății; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 20,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Plan strategic pe termen mediu și lung privind resursele umane implicate în controlul tuberculozei elaborat
<i>Acțiunea 6.4. Elaborarea actelor normative pentru supravegherea bazată pe date individuale, îmbunătățind calitatea înregistrării actelor de stare civilă, calitatea și utilizarea rațională a medicamentelor și farmacovigilența</i>						
6.4.1. Revizuirea Protocoalelor clinice naționale „Tuberculoza la copil” și „Tuberculoza la adult”, la necesitate	Ministerul Sănătății; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”		2022; 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Protocoalele clinice naționale „Tuberculoza la copii” și „Tuberculoza la adulți” actualizate
6.4.2. Fortificarea continuă a capacității de planificare și gestionare a aprovizionării și furnizării medicamentelor antituberculoase la toate nivelurile sistemului medical, în conformitate cu recomandările Organizației	Ministerul Sănătății		2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		1. Ponderea participanților la instruirile desfășurate în vederea planificării, gestionării, aprovizionării și furnizării medicamentelor

1	2	3	4	5	6	7
Mondiale a Sănătății						antituberculoase la toate nivelurile sistemului medical, în conformitate cu recomandările Organizației Mondiale a Sănătății (%). 2. Ponderea instituțiilor care au avut situații de stoc out pe parcursul ultimului an (%)
<i>Acțiunea 6.5. Fortificarea implicării comunității și organizațiilor societății civile în răspunsul la tuberculoză prin abordare centrată pe persoană</i>						
6.5.1. Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de contractare și de plată de către entitățile naționale către organizațiile societății civile pentru prestarea pachetului de servicii furnizate de societatea civilă și organizațiile comunitare	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2022 – 40,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Mecanisme de contractare în cadrul fondurilor de stat sau alte mecanisme de finanțare relevante pentru organizațiile societății civile active și organizațiile comunitare în domeniul tuberculozei elaborate și implementate
6.5.2. Asigurarea participării active a societății civile la răspunsul la tuberculoză la toate etapele și realizarea, cu ajutorul granturilor mici, a activităților de educare, informare, de intervenții pentru creșterea aderenței la tratament, acompanierea și suportul persoanelor care au finalizat tratamentul	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025	2024 – 1,901,603.73/Compania Națională de Asigurări în Medicină; 2025 – 1,845,597.27/Compania Națională de Asigurări în Medicină	2021* – 1,799,204.54/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 2,192,006.89/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 2,571,157.53/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	1. Ponderea pacienților din teritorii care au fost asistați de organizațiile neguvernamentale (%). 2. Rata pacienților care au finalizat cu succes tratamentul din numărul total de pacienți care au fost asistați de organizațiile neguvernamentale (%)

1	2	3	4	5	6	7
6.5.3. Evaluarea barierelor legate de drepturile omului și de gen la accesarea serviciilor de tuberculoză în rândul populațiilor-cheie și estimarea dimensiunii populațiilor-cheie	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 356,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Studiu privind barierele legate de drepturile omului și de gen la accesarea serviciilor legate de tuberculoză în rândul populațiilor-cheie realizat
6.5.4. Implicarea organizațiilor societății civile în reducerea barierelor și asigurarea accesului grupurilor-cheie la servicii de tuberculoză	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 1,509,882.63/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 1,854,742.63/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 1,854,742.63/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Acces al grupurilor-cheie la servicii de tuberculoză asigurat
<i>Acțiunea 6.6. Îmbunătățirea îngrijirii cazurilor de tuberculoză în rândul populațiilor-cheie și vulnerabile, inclusiv al migranților și al persoanelor aflate în detenție, prin abordarea factorilor determinanți sociali</i>						
6.6.1. Fortificarea răspunsului la tuberculoză în penitenciare, managementul cazurilor și a suportului psihosocial acordat persoanelor eliberate din detenție în asigurarea continuității îngrijirilor, inclusiv prin implicarea organizațiilor societății civile	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2023 2024 2025		2021* – 399,288.84/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 391,877.57/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 385,553.51/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	1. Ponderea deținuților care au fost asistați de organizațiile neguvernamentale (%). 2. Rata deținuților care au finalizat cu succes tratamentul din numărul total de pacienți care au fost asistați de organizațiile neguvernamentale (%). 3. Rata persoanelor eliberate din detenție, care au finalizat cu succes tratamentul în

1	2	3	4	5	6	7
						sectorul civil (%)
6.6.2. Fortificarea răspunsului la tuberculoză în rândul migranților	Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Biroul de Migrație și Azil	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 1,721,362.50/ Organizația Internațională pentru Migrație; 2022 – 1,721,362.50/ Organizația Internațională pentru Migrație	1. Studiu privind tuberculoza în rândul migranților realizat. 2. Număr de sesiuni de instruire pentru colaboratorii serviciilor de grăniceri și vamale, poliția de frontieră
6.6.3. Elaborarea procedurilor standard de operare pentru conduita cazului de tuberculoză la solicitanții de azil, inclusiv de transfer transfrontalier al cazului de tuberculoză	Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Biroul de Migrație și Azil	Organizația Internațională pentru Migrație; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 40,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Proceduri standard de operare pentru conduita cazului de tuberculoză la solicitanții de azil, inclusiv de transfer transfrontalier al cazului de tuberculoză, elaborate
<i>Acțiunea 6.7. Implementarea strategiei de advocacy, comunicare și mobilizare socială în răspunsul la tuberculoză, inclusiv abordarea problemelor legate de drepturile omului și de gen și reducerea stigmatizării și discriminării</i>						
6.7.1. Realizarea activităților de sensibilizare a persoanelor cu tuberculoză privind Carta pacientului cu tuberculoză și Declarația drepturilor persoanelor afectate de tuberculoză	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne		2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		1. Carta pacientului cu tuberculoză multiplicată și distribuită. 2. Clipul video elaborat și difuzat
6.7.2. Dezvoltarea instrumentelor inovative de comunicare prin utilizarea tehnologiilor informaționale	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021*		2021* – 111,460.08/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Sistemul de tratament videoasistat ajustat și funcțional pentru a putea aborda probleme legate de drepturile omului

1	2	3	4	5	6	7
6.7.3. Monitorizarea comunitară a accesului și a calității serviciilor de tuberculoză în raport cu respectarea drepturilor pacientului	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	În parteneriat cu organizațiile societății civile; Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022		2021* – 86,708.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 173,101.20/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei 2023 – 135,693.20/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Algoritm de schimb de date între Programul național de răspuns la tuberculoză și organizații neguvernamentale elaborat
Obiectivul specific 7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză						
<i>Acțiunea 7.1. Promovarea inovațiilor prin realizarea cercetărilor științifice</i>						
7.1.1. Dezvoltarea agendei naționale de cercetare în tuberculoză sau a priorităților de cercetare bazate pe necesitățile țării și cu participarea societății civile	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației Culturii și Cercetării		2021* 2022 2023 2024 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate		Plan privind realizarea cercetărilor științifice elaborat anual
7.1.2. Realizarea cercetărilor conform agendei stabilite și revizuirea periodică a acesteia, la necesitate	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației Culturii și Cercetării		2021* 2022 2023 2024 2025	2021* – 2,188,724.00/ Ministerul Sănătății; 2022 – 2,424,160.00/ Ministerul Sănătății; 2023 – 2,625,367.00/ Ministerul Sănătății; 2024 – 2,853,809.00/ Ministerul Sănătății; 2025 – 3,076,500.00/ Ministerul Sănătății		Ponderea cercetărilor realizate în conformitate cu planul stabilit (%)
<i>Acțiunea 7.2. Realizarea studiilor operaționale pentru a sprijini implementarea Programului național de răspuns la tuberculoză</i>						
7.2.1. Realizarea studiilor operaționale conform planului stabilit, cu revizuirea	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA,	2021* 2022 2023		2021* – 302,750.00/	Ponderea recomandărilor cercetărilor

1	2	3	4	5	6	7
planului, la necesitate		Tuberculozei și Malariei	2024 2025		Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2022 – 523,078.19/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	științifice/studiilor operaționale aplicate în politicile naționale (%)
7.2.2. Participarea organizațiilor societății civile la realizarea studiilor operaționale, inclusiv la realizarea acestora la nivel de comunitate	Ministerul Sănătății	Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	2021* 2022 2025	2025 – 256,000.00/ Ministerul Sănătății	2021* – 512,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei; 2023 – 512,000.00/ Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA, Tuberculozei și Malariei	Studii operaționale cu participarea organizațiilor societății civile realizate, inclusiv la nivel de comunitate

* Activitățile planificate pentru anul 2021 au fost realizate și implementate conform Planului de acțiuni, bugetul pentru anul 2021 fiind executat.

Anexa nr. 3
la Hotărârea Guvernului nr. /2022

INDICATORII
activităților de monitorizare, evaluare și raportare a Programului național
de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025

Nr. crt.	Denumirea indicatorului	Numărător	Numitor	Dezagregare	Instrument/ sursa de colectare	Frecvența raportării	Responsabil pentru colectare	Parteneri implicați	Interpretare	Aplicabilitate	Valoarea de bază și perioada de referință	2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
I. Indicatori de impact																
1.	Incidența estimată a tuberculozei la 100 000 de populație	Numărul estimat de cazuri noi și recidive de tuberculoză apărute într-un an anume. Sunt incluse toate formele de tuberculoză, inclusiv cazurile la persoanele care trăiesc cu HIV	Numărul total al populației/ 100 000	Statutul HIV	Surse de date preferate: sisteme de supraveghere	Anual	Estimările incidenței tuberculozei sunt produse printr-un proces consultativ și analitic condus de Organizația Mondială a Sănătății și sunt publicate anual	Biroul Național de Statistică	Incidența (cazurile care apar într-o anumită perioadă de timp, de obicei un an) oferă un tablou al poverii tuberculozei într-o populație și al dimensiunii poverii cu care se confruntă un program național de răspuns la tuberculoză	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	80.0 (2019)	76	70	64	58	51 (50% reducere în comparație cu anul 2015 (102 la 100 000 de populație))
2.	Rata mortalității prin tuberculoză la 100 000 de populație	Numărul estimat de decese prin tuberculoză (ICD A15-19; B90) (din virusul respirator sincițial)	Numărul total al populației/ 100 000	-	Sisteme de supraveghere	Anual	Organizația Mondială a Sănătății	Biroul Național de Statistică	O tendință de descreștere în timp a mortalității indică un program național de răspuns la tuberculoză eficient	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	4,9 (2019)	4	3.5	3	2.5	2 (75% reducere în comparație cu anul 2015 (8.2 la 100 000 de populație))
3.	Ponderea gospodăriilor afectate de tuberculoză, care prezintă costuri	Numărul de persoane tratate de tuberculoză (și gospodăriile lor) care suportă costuri	Numărul total de persoane tratate de tuberculoză	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică nivelul protecției riscurilor financiare și al protecției sociale pentru	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	23% 2016	N/A	N/A	N/A	N/A	0%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	catastrofale din cauza tuberculozei (%)	catastrofale (combinate directe și indirecte)							gospodăriile afectate de tuberculoză							
II. Indicatori de rezultat																
Obiectivul specific 1. Examinarea prin screening sistematic pentru tuberculoza activă a cel puțin 90% din contacti și cel puțin 90% din grupurile cu risc sporit la tuberculoză până la sfârșitul anului 2025, prin asigurarea accesului universal la screening sistematic al contactilor și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză, inclusiv al copiilor																
1.1.	Rata de notificare a tuberculozei la 100 000 de populație	Numărul total de pacienți cu tuberculoză (cazuri noi și recidive) notificați	Numărul populației/ 100 000	Național, teritorial, mediu reședință, sex, grup de vârstă	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	Biroul Național de Statistică	Este unul dintre principalii indicatori care caracterizează situația epidemiologică a tuberculozei	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	71.7 (2019)	67	62	57	51	44 (50% reducere în comparație cu anul 2015 (88.4 la 100 000 de populație))
1.2.	Rata de acoperire a contactilor cu screening sistematic pentru tuberculoză activă (%)	Numărul contactilor pacienților cu tuberculoză identificați în anul de raportare, care au fost examinați pentru tuberculoză	Numărul contactilor pacienților cu tuberculoză activă identificați în anul de raportare	Național, analiza cascadei	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	Agencia Națională de Sănătate Publică	Indică accesul la servicii	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	93.1% (2019)	>90%	>90%	>90%	>90%	>90%
1.3.	Ponderea persoanelor cu tuberculoză identificate prin depistarea activă, cu suportul organizațiilor societății civile (%)	Numărul de persoane cu tuberculoză din populația-cheie afectată, referită de voluntarii comunității/ organizațiile societății civile pentru diagnosticul și tratamentul tuberculozei	Numărul total de persoane cu tuberculoză notificată în aceeași perioadă	Național, dezagregarea pe diferite grupuri-cheie/locuri	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei; organizațiile societății civile	Anual	Ministerul Sănătății	Organizații le societății civile	Indică accesul la servicii de screening prin intermediul organizațiilor societății civile pentru grupuri vulnerabile și capacitatea organizațiilor societății civile de identificare a cazurilor de tuberculoză	Este un indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	2.6% (2019)	10%	12%	16%	16%	16%
Obiectivul specic 2. Stabilirea diagnosticului precoce al tuturor formelor de tuberculoză, cu depistarea, până la sfârșitul anului 2025, a cel puțin 90% din numărul total estimat de cazuri cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă, prin asigurarea accesului universal la diagnostic precoce al tuturor formelor de tuberculoză și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv la testele rapide																
2.1.	Rata de notificare a tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente la 100 000 de populație	Numărul total de cazuri raportate de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistente confirmate bacteriologic	Numărul mediu al populației în perioada de referință	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	Biroul Național de Statistică	Indică eficacitatea eforturilor de depistare și inițiere a tratamentului la pacienți cu tuberculoză multidrogrezistentă	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	16.3 (2019)	14.8	13.3	11.8	10.3	8.8 (reducere anuală cu 1-5%)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2.2.	Ponderea pacienților cu tuberculoză (cazuri noi și recidive) în rândul pacienților testați cu teste rapide de diagnostic, recomandate de Organizația Mondială a Sănătății (%)	Numărul de pacienți (cazuri noi și recidive) testați cu un test rapid de diagnostic, recomandat de Organizația Mondială a Sănătății (de exemplu, Xpert MTB / RIF) ca test de diagnostic inițial (indiferent de rezultatul testului) * 100	Numărul total de pacienți (cazuri noi și recidive) notificați	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică asigurarea accesului universal la diagnosticul precoce al tuberculozei și aplicabilitatea metodelor rapide de diagnostic de laborator și inițierea promptă a tratamentului	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	93% (2019)	>90%	>90%	>90%	>90%	>90%
2.3.	Rata de acoperire cu testul de sensibilitate la medicamente în rândul tuturor pacienților cu tuberculoză pulmonară (%)	Numărul de pacienți cu test de sensibilitate la medicamente, cel puțin la Rifampicină, în rândul pacienților cu tuberculoză pulmonară * 100* * Acoperirea cu teste de sensibilitate la medicamente include rezultatele testelor moleculare (de exemplu, testul rapid de diagnostic recomandat de Organizația Mondială a Sănătății), precum și rezultatele metodelor tradiționale fenotipice	Numitorul 1: numărul total de pacienți notificați înregistrați) cu tuberculoză pulmonară. Numitorul 2: numărul total de pacienți cu tuberculoză pulmonară confirmată bacteriologic	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică asigurarea accesului la teste de evaluare a sensibilității la medicamente pentru a oferi un tratament adecvat fiecărei persoane diagnosticate cu tuberculoză	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	81% (2018)	81%	84%	87%	90%	>90%
Obiectivul specific 3. Aplicarea tratamentului tuberculozei sensibile și tuberculozei rezistente la Rifampicină și multidrogrezistente, cu obținerea, până la sfârșitul anului 2025, a ratei de succes printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90% și printre cazurile de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă nu mai joasă de 80%, prin asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și la îngrijiri continue al tuturor persoanelor cu tuberculoză, inclusiv al copiilor, prin abordarea centrată pe persoană și acordarea de suport în baza necesităților persoanei																
3.1.	Ponderea	Ponderea estimată a pacienților	National	Sistemul	Anual	-	Ministerul	-	Indică accesul	Indicator	25.7%	30%	30%	35%	35%	40%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	pacienților care au inițiat tratamentul antituberculos cu medicamentele de primă linie în condiții de ambulatoriu (%)	care primesc tratament antituberculos în condiții de ambulatoriu (%) în rândul pacienților care încep tratamentul cu medicamente antituberculoase de primă linie. <u>Indicator suplimentar:</u> Ponderea estimată a pacienților care primesc tratament antituberculos în condiții de ambulatoriu (%) în rândul pacienților care încep tratamentul antituberculos cu medicamente de linia a doua			informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei		Sănătății		la tratament	utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	(2019)					
3.2.	Ponderea pacienților cu notificații cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogezistentă înrolați în tratament (%)	Numărul total de pacienți cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogezistentă înrolați în tratament cu medicamentele de linia a doua	Numărul total de pacienți cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogezistentă înrolați în tratament cu medicamentele de linia a doua	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică accesul la tratament	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	94.5% (2019)	>95%	>95%	>95%	>95%	>99%
3.3.	Rata de succes al tratamentului în rândul tuturor pacienților cu tuberculoză sensibilă (cazuri noi și recidive) (%)	Numărul de cazuri noi și recidive de tuberculoză înregistrate în perioada specificată și tratate cu succes	Numărul total de pacienți cu tuberculoză (cazuri noi și recidive) înrolați în aceeași perioadă	Național, teritorial, mediu de reședință, sex, grup de vârstă	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică accesul la tratament. Va evalua: calitatea și eficacitatea programului național în realizarea tratamentului antituberculos; indirect, povara tuberculozei în țară; indirect, cost-eficiența intervențiilor	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	85% (cohorta 2018)	86%	87%	88%	89%	>90%
3.4.	Rata de succes al tratamentului în cohorta cazurilor noi de tuberculoză rezistente la Rifampicină și multidrogezistente (%)	Numărul de pacienți cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogezistentă confirmați bacteriologic în perioada specificată, care au fost tratați cu succes	Numărul de pacienți cu tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogezistentă confirmați bacteriologic, care au început un regim de tratament antituberculo	Național, teritorial, mediu de reședință, sex, grup de vârstă, la necesitate analiza cazurilor de retratament și tipul de rezistență	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică accesul la tratament. Va evalua: calitatea și eficacitatea programului național în realizarea tratamentului antituberculos; indirect, povara tuberculozei în țară; indirect, cost-eficiența intervențiilor	Indicator utilizat la nivel internațional și asigură comparabilitate a cu alte țări	73% (cohorta 2017)	75%	75%	75%	75%	>80%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
			s în perioada specificată													
3.5.	Rata de acoperire cu regimuri de tratament per orale scurte modificate (mSTR) (%)	Numărul de pacienți cu tuberculoză tratați cu regimuri de tratament per orale scurte modificate	Numărul de pacienți notificați eligibili pentru tratament cu regimuri de tratament per orale scurte modificate	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății; Ministerul Justiției	-	Indică accesul la tratament. Va evalua: calitatea și eficacitatea Programului național de control al tuberculozei în realizarea tratamentului antituberculos. Indică, indirect: povara tuberculozei în țară; cost-eficiența intervențiilor	Indicator utilizat la nivel internațional și asigură comparabilitate a cu alte țări	N/A	20%	20%	25%	25%	>30%
3.6.	Ponderea pacienților cu tuberculoză care au inițiat tratament antituberculos (tuberculoză sensibilă și tuberculoză drogrezis tentă) și au beneficiat de orice formă de asistență, inclusiv de suport psihosocial, din partea organizațiilor societății civile pentru creșterea aderenței la tratament (%)	Numărul de persoane care au inițiat tratamentul antituberculos și care au beneficiat de orice formă de asistență, inclusiv de suport psihosocial, din partea organizațiilor societății civile	Numărul total de persoane cu tuberculoză care au inițiat tratamentul în aceeași perioadă	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei; organizațiile societății civile	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică gradul de implicare a organizațiilor societății civile în consilierea și suportul pacienților pentru finalizarea cu succes a tratamentului	Este un indicator utilizat la nivel internațional și asigură comparabilitate a cu alte țări	15.7% (2019)	10%	15%	20%	25%	>25%
Obiectivul specific 4. Asigurarea acoperirii universale și continuității serviciilor medicale, gestionarea comorbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei, prin extinderea colaborării cu programele naționale HIV, Hepatite, Droguri, Alcool, Diabet, Sănătate mintală etc., conlucrarea cu sectorul penitenciar, social și societatea civilă																
4.1.	Rata de acoperire cu testare la HIV (%)	Numărul total de pacienți cu tuberculoză (cazuri noi și recidive) notificați pe parcursul perioadei de	Numărul total de pacienți cu tuberculoză (cazuri noi și recidive) notificați pe parcursul perioadei de	Național, teritorial, mediu de reședință, sex, grup de vârstă	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	Programul național de prevenire și control al HIV/SIDA și al infecțiilor	Indică accesul la servicii. Indicatorul va monitoriza numărul cazurilor de coinfecție TB/HIV printre	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	97% (2019)	>95%	>95%	>95%	>95%	> 95%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
		referința, testați la HIV, *100	referință					cu transmitere sexuală	pacienții notificați cu tuberculoză. Va indica, indirect, realizarea activităților sinergice privind controlul coinfectiei TB/HIV							
4.2.	Pondere pacienților cu TB/HIV care au inițiat tratamentul antituberculos în numărul de pacienți cu TB/HIV (%)	Numărul total de pacienți cu TB/HIV care au inițiat tratament pentru tuberculoză pe parcursul perioadei de referință, *100	Numărul total de pacienți cu TB/HIV notificați pe parcursul perioadei de referință	Național, teritorial, mediu de reședință, grup de vârstă	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	Programul național de prevenire și control al HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală; organizațiile e societății civile	Indică accesul la tratament pentru tuberculoză, disponibilitatea setului de medicamente necesare pentru tratamentul tuberculos, existența listei de așteptare	Este un indicator utilizat la nivel național, care asigură comparabilitate a la nivel teritorial	96.2% (2019)	>95%	>95%	>95%	>95%	> 95%
4.3.	Rata de acoperire cu tratament antiretroviral a pacienților cu TB/HIV (%)	Numărul total de pacienți cu coinfecție TB/HIV (cazuri noi și recidive) notificați într-o anumită perioadă, care au inițiat tratamentul antiretroviral* * În termen de 8 săptămâni de la începerea tratamentului antituberculos	Numărul total de pacienți cu tuberculoză (cazuri noi și recidive) notificați în perioada specificată, care sunt HIV pozitivi	Național, teritorial, mediu de reședință, sex, grup de vârstă	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	Programul național de prevenire și control al HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală	Indică asupra supravegherii prevalenței infecției HIV printre pacienții cu tuberculoză, care este o treaptă importantă în planificarea și realizarea integrării activităților de control al tuberculozei și HIV, precum și în monitorizarea eficienței acestor activități în timp	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	88.1% (2019)	>95%	>95%	>95%	>95%	> 95%
Obiectivul specific 5. Reducerea transmiterii tuberculozei în societate prin măsuri de prevenire în răspunsul la tuberculoză, inclusiv prin extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei la persoanele care trăiesc cu HIV, la contactii adulți, la copii și asigurarea ratei de vaccinare cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin la noi născuți de cel puțin 95%																
5.1.	Rata de vaccinare cu Bacillus Calmette-Guerin până la	Numărul total de copii nou-născuți, vaccinați cu vaccinul	Numărul total de copii nou-născuți pe parcursul perioadei de	Național, teritorial	Statistica administrativă	Anual	Ministerul Sănătății	Agenția Națională de Sănătate Publică	Indică indirect asupra aplicării măsurilor de profilaxie specifică pentru	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate	96.4% (2019)	>95%	>95%	>95%	>95%	> 95%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	vârsta de 12 luni	antituberculos <i>Bacillus Calmette-Guérin</i> la naștere pe parcursul perioadei de referință	referință						tuberculoză	a cu alte țări						
5.2.	Pondere persoanelor eligibile din populațiile cu risc sporit de infectare testate pentru infecția tuberculoasă latentă (%)	Numărul total de persoane din populațiile cu risc sporit care au fost testate pentru infecția tuberculoasă latentă în perioada de raportare	Numărul total de persoane din populațiile cu risc sporit care au fost eligibile pentru testare în perioada de raportare	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică acoperirea cu testare a populațiilor cu risc sporit, eligibile pentru tratamentul preventiv al tuberculozei	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	90.8% (2019)	>90%	>90%	>90%	>90%	>90%
5.3.	Rata de acoperire cu tratament al infecției tuberculoase latente (%) la copii cu vârsta sub 5 ani care au venit în contact cu tuberculoza	Numărul total de copii cu vârsta <5 ani care au venit în contact cu bolnavi cu tuberculoză înscriși în tratamentul infecției tuberculoase latente în perioada specificată	Numărul de copii cu vârsta <5 ani din contact cu bolnavi cu tuberculoză eligibili pentru tratamentul infecției tuberculoase latente în perioada specificată	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	-	Indică capacitatea programului de a iniția tratamentul infecției tuberculoase latente la copiii <5 ani care au venit în contact cu tuberculoza și sunt eligibili pentru tratamentul preventiv al tuberculozei	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	76,2%	>90%	>90%	>90%	>90%	>90%
5.4.	Rata de acoperire cu tratamentul infecției tuberculoase latente în rândul persoanelor care trăiesc cu HIV (%)	Numărul total de pacienți noi cu HIV care au primit tratament <i>contra</i> infecției tuberculoase latente în perioada specificată	Numărul total de pacienți noi cu HIV cu indicații pentru tratamentul infecției tuberculoase latente în perioada specificată	Național	Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei	Anual	Ministerul Sănătății	Programul național de prevenire și control al HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală		Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	66.7% (2019)	67%	70%	70%	70%	70%
Obiectul specific 6. Adoptarea politicilor și implementarea măsurilor axate pe atingerea obiectivelor de reducere a poverii tuberculozei, prin implementarea abordării centrate pe persoană, reducerea poverii determinantelor sociale, ajustarea mecanismelor de finanțare la modelul centrat pe persoană la fiecare nivel de asistență, cu implicarea organizațiilor societății civile și a persoanelor afectate de tuberculoză																
6.1.	Mecanisme de contractare în cadrul fondurilor de stat sau alte mecanisme de	Tip mecanisme de subcontractare în cadrul fondurilor de stat	Număr de organizații ale societății civile contractate în cadrul	Național	Programul național de răspuns la tuberculoză	Anual	Ministerul Sănătății	Autoritățile administrației publice locale	Indică sustenabilitatea intervențiilor realizate de organizațiile societății civile	Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	N/A	da	da	da	da	da

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	finanțare relevante pentru organizațiile societății civile active în domeniul tuberculozei elaborate și implementate		fondurilor de stat						în domeniul tuberculozei							
6.2	Ponderea instituțiilor medicale relevante care furnizează date în timp real privind tuberculoza (%)	Numărul instituțiilor medicale relevante care au furnizat date în timp real privind tuberculoza în perioada specificată	Numărul total de instituții medicale relevante	Național	Programul național de răspuns la tuberculoză	Anual	Ministerul Sănătății	-		Indicator utilizat la nivel internațional, care asigură comparabilitate a cu alte țări	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Obiectivul specific 7. Consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare pentru luarea deciziilor, în scopul accelerării și îmbunătățirii răspunsului național la tuberculoză																
7.1.	Ponderea recomandărilor cercetărilor științifice/studiilor operaționale aplicate în politicile naționale	Numărul de studii științifice elaborate și aplicate în politicile naționale	Numărul de recomandări implementate și aplicate în politicile naționale (din studii științifice)	Național	Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”	Anual	Ministerul Sănătății	Academia de Știință a Republicii Moldova	Indică aplicabilitatea în revizuirea politicilor	Indicator utilizat la nivel național	N/A	0	25%	50%	75%	100%
7.2.	Publicații internaționale	Numărul total de publicații științifice în domeniul răspunsului la tuberculoză (cercetători locali)	Numărul de publicații științifice internaționale în domeniul răspunsului la tuberculoză (cercetători locali)	Național	Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”	Anual	Ministerul Sănătății, Programul național de răspuns la tuberculoză	Academia de Știință a Republicii Moldova	Indică vizibilitatea rezultatelor științifice la nivel internațional	Indicator utilizat la nivel național	N/A	50%	50%	50%	50%	50%

**Notă informativă/ de fundamentare
privind aprobarea Programului național de răspuns la tuberculoză
pentru anii 2022-2025**

1. Denumirea autorului proiectului:

Ministerul Sănătății

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului:

În Republica Moldova tuberculoza rămâne una dintre problemele prioritare de sănătate publică, țara aflându-se printre 30 țări cu povară înaltă a tuberculozei multidrogrezistente din lume, iar prevenirea și controlul acesteia constituie obiective strategice de interes național.

Începând cu anii 2000, Republica Moldova a implementat cu succes o serie de politici și măsuri care vizează prevenirea și îngrijirea tuberculozei. A fost modernizat diagnosticul de laborator, inclusiv asigurat acces universal la stabilirea rezistenței la medicamente antituberculoase și metode rapide la diagnostic. În scopul depistării active a tuberculozei, începând cu anul 2018 în localitățile rurale este asigurat screening-ul prin radiografia pulmonară prin utilizarea instalațiilor radiologice mobile. A fost introdus modelul de îngrijiri centrat pe persoană și drept urmare, gama de servicii disponibile pentru persoanele cu tuberculoză a fost îmbunătățită semnificativ și descentralizată la nivel de comunitate. Angajamentul politic susținut a dus la creșterea finanțării pentru serviciile de ambulatoriu și stimulente pentru pacienți din sursele Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în paralel cu o reducere treptată a numărului excesiv de paturi. A fost extins tratamentul în condiții de ambulator și introduse intervenții de creștere a aderenței la tratament.

Progresele înregistrate în prevenirea și îngrijirea tuberculozei au fost profund afectate de pandemia COVID-19. În perioada martie – decembrie 2020, se constată o reducere cu peste 38% a notificării cazurilor TB în Republica Moldova. Asigurarea accesului neîntrerupt la tratament de calitate și îngrijire pentru fiecare persoană cu TB a devenit esențială în condițiile pandemiei COVID-19 și a impus ajustarea practicilor de prestarea a serviciilor, inclusiv prin implementarea și extinderea pe scară largă a tratamentului TB videoasistat, utilizarea regimurilor scurte de tratament și a schemelor terapeutice cu preparate non-injectabile, implicarea mai largă a organizațiilor neguvernamentale în depistarea țintită, oferirea suportului psiho-social pentru creșterea aderenței la tratament și activitățile de informare.

Programul național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025 (în continuare Program) reprezintă un cadru complex intersectorial, conceput să ghideze activitățile sectoarelor și a organizațiilor implicate în răspunsul național la tuberculoză și reducerea impactului negativ al tuberculozei. Programul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr.153/2008 cu privire la controlul și profilaxia tuberculozei, Strategiei Naționale de Dezvoltare – SND „Moldova 2030” aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 377/2020, Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018–2022 aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 89/2018, Strategiei Organizației Mondiale a Sănătății „End TB” pentru anii 2015-2035, precum și cu prevederile altor documente naționale și internaționale în domeniu. Totodată, Programul urmărește respectarea angajamentelor internaționale asumate de către Republica Moldova prin Agenda de Dezvoltare Durabilă.

Toate măsurile și intervențiile privind controlul tuberculozei, care vor fi finanțate din resurse publice sau din programe internaționale la care Republica Moldova este parte, vor realiza obiective stabilite de prezentul Program.

Pe parcursul anului 2021, promovarea Programului a fost influențată de contextul politic, Guvernul în exercițiu fiind limitat în dreptul său de inițiativă care implică aprobarea unor noi programe. Din acest considerent Programul a fost ajustat pentru perioada de implementare 2022-2025. Activitățile planificate pentru anul 2021, au fost realizate și implementate, conform planului de acțiuni.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene:

Programul național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025 nu are ca scop transpunerea actelor Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi și elemente noi ale Hotărârii Guvernului:

Programul național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025 reprezintă politica națională în domeniul tuberculozei și stabilește liniile directoare și prioritățile de acțiune pentru controlul și reducerea impactului tuberculozei. Programul stabilește obiectivele pe termen mediu, asigurând evoluția și realizarea viziunii pe termen lung, care tinde spre Moldova fără tuberculoză, adică zero decese, boli și suferință provocate de tuberculoză.

Scopul Programului este reducerea poverii tuberculozei ca problemă de sănătate publică în Republica Moldova. Programul include **7 (șapte) obiective** specifice axate asupra componentelor prioritare, precum:

- asigurarea accesului universal la screening sistematic al contactilor și grupurilor cu risc sporit la tuberculoză;
- asigurarea accesului universal la diagnostic precoce și la testele de sensibilitate la medicamente, inclusiv utilizarea testelor rapide;
- asigurarea accesului echitabil la tratament de calitate și îngrijiri continue, prin abordare centrată pe persoană și suport în baza necesităților persoanei;
- asigurarea continuității serviciilor medicale, gestionarea co-morbidităților și problemelor social-economice în baza necesităților persoanei;
- extinderea tratamentului preventiv al tuberculozei;
- consolidarea abordării centrate pe persoană, sensibile la gen și bazate pe drepturile omului pentru a crea un răspuns eficient și durabil la TB;
- consolidarea capacității naționale de cercetare și inovare.

Prin abordarea propusă, Programul plasează în centrul intervențiilor populațiile vulnerabile din punct de vedere clinic, social și profesional, oferind acces universal la diagnostic și tratament pentru a reduce transmiterea tuberculozei în societate. Totodată, Programul urmărește menținerea și creșterea investițiilor actuale în tuberculoză, cu o abordare progresivă prin evaluarea continuă a necesităților, în vederea obținerii unui răspuns durabil și finanțat în mare măsură pe plan intern.

Rezultatele așteptate în urma implementării Programului către anul 2025, estimate și corelate cu Strategia Organizației Mondiale a Sănătății „End TB” prevăd:

1) reducerea:

- a) incidenței tuberculozei cu 50% comparativ cu anul 2015;

b) mortalității prin tuberculoză cu 75% comparativ cu anul 2015;

c) cheltuieli catastrofale zero;

2) atingerea:

a) ratei de depistare a cel puțin 90% printre cazurile cu tuberculoză multidrogrezistentă;

b) ratei de succes a tratamentului printre cazurile noi și recidive de tuberculoză sensibilă de cel puțin 90%;

c) ratei de succes a tratamentului de cel puțin 80% printre cazurile noi de tuberculoză rezistentă la Rifampicină și multidrogrezistentă;

d) ratei de vaccinare de cel puțin 95% la nou-născuți cu vaccinul Bacillus Calmette-Guerin;

3) asigurarea:

a) accesului echitabil la diagnostic și tratament de calitate și îngrijiri continue pentru toate persoanele cu tuberculoză, inclusiv copii, prin abordare centrată pe persoană și suport în baza necesităților persoanei;

b) serviciilor integrate de asistență centrată pe persoană, inclusiv prin utilizarea abordărilor inovative, cu scopul sporirii aderenței la tratament;

c) sustenabilității financiare, inclusiv consolidarea capacităților pentru managementul eficient al Programului

Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei va monitoriza punerea în aplicare a Programului.

5. Fundamentarea economico-financiară:

Implementarea Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025, va implica mijloace financiare aprobate anual în bugetul public național, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare.

Bugetul pentru anul 2021 a fost executat în limita mijloacelor financiare alocate, inclusiv din resursele disponibile în cadrul grantului oferit din partea Fondului Global, în conformitate cu acțiunile planificate și realizate pe parcursul anului.

Resursele financiare anuale, necesare realizării acestui program, sunt prezentate în tabelul următor (sumele sunt indicate în **mii lei**):

	Surse de finanțare	2021	2022	2023	2024	2025	TOTAL
1	Bugetul total	277,191,738.2 2	291,291,031.6 0	288,319,591.8 5	254,071,387.6 6	257,247,825.3 2	1,368,121,574.6 5
2	Bugetul de Stat (MS)	21,120,349.00	31,945,943.56	33,836,929.07	43,740,734.10	46,824,493.99	177,468,449.72
3	Ministerul Justiției	10,343,988.99	10,399,771.26	10,452,153.81	10,669,420.97	10,671,868.73	52,537,203.76
4	Compania Națională de Asigurări în Medicină	181,256,183.1 6	180,988,715.2 4	180,243,622.8 4	190,895,560.0 5	190,719,080.7 4	924,103,162.03
5	Fondul Global	56,091,014.64	59,563,981.99	55,438,741.99	0.00	0.00	171,093,738.62
6	Buget local (Regiunea Transnistreană)	8,380,202.44	8,392,619.56	8,348,144.16	8,765,672.56	9,032,381.86	42,919,020.58

Sumele calculate și distribuite pentru obiectivele preconizate sunt prezentate și argumentate în Planul de acțiuni al Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025.

6. Modul de încorporare:

Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2021-2025 nu necesită adoptarea de acte normative noi în scopul implementării prevederilor în cauză. Consiliile municipale Chișinău și Bălți și consiliile raionale urmează să elaboreze, aprobe și asigure realizarea programelor teritoriale de răspuns la tuberculoză, în baza Programului național.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului:

În procesul de elaborare a prezentului proiect au fost respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă și proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului național de răspuns la tuberculoză pentru anii 2022-2025, sunt disponibile publicului pe pagina web a Ministerului Sănătății la rubrica Transparența decizională și pe portalul www.particip.gov.md. Proiectul Hotărârii de Guvern a fost examinat și avizat de către Ministerul Justiției, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Politici de Reintegrare, propunerile și obiecțiile parvenite asupra, au fost luate în considerație.

Ministru

Ala NEMERENCO